

РЕШЕНИЕ

КАРАР

№ 168 с. Большой Шурняк(Олы Шүрнәк) 2019 елның 18 ноябре

Алабуга муниципаль районы Олы Шүрнәк авыл жирлегендә бюджет процессы турындагы нигезләмәне раслау хакында

Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Олы Шүрнәк авыл жирлеге Советы, бюджет законнарына кертелгән үзгәрешләр нигезендә

Карар итте:

1. "Алабуга муниципаль районы Олы Шүрнәк авыл жирлегендә бюджет процессы турында» нигезләмәне расларга (1 нче кушымта).
2. Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Олы Шүрнәк авыл жирлеге Советының 2011 елның 30 маендагы 18 номерлы «Алабуга муниципаль районы Олы Шүрнәк авыл жирлегендә бюджет процессы турындагы нигезләмәне раслау хакында» карарын гамәлдән чыгарырга.
3. Әлеге карар, үз көченә керүнең башка вакытлары билгеләнгән нигезләмә пунктларыннан тыш, рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә:
27 статьяның 3, 4 пунктлары; 28 статьяның 1,2 пунктлары; 30 статьяның 1,2,3,5,7,11 пунктлары; 33, 34 статьялар 2020 елның 1 гыйнварыннан үз көченә керә;
28 статьяның 4 пункты; 30 статьяның 6,8,9,12 пунктлары; 31 статьяның 3 пункты 2021 елның 1 гыйнварыннан үз көченә керә.
4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотам.

Житәкче

Н.И. Мельников

Алабуга муниципаль районы Олы Шүрнәк авыл җирлегендә бюджет процессы турында нигезләмә

Бүлек 1. Гомуми нигезләмәләр

«Алабуга муниципаль районының Олы Шүрнәк авыл җирлегендә бюджет процессы турында» нигезләмә җирлек бюджетын төзү, карау, раслау, үтәү һәм аның үтәлешен тикшереп тору барышында, шулай ук Муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру һәм җирлекнең муниципаль бурычы белән идарә итү, бюджет исәбен гамәлгә ашыру, бюджет хисаплылыгын төзү, карау һәм раслау барышында барлыкка килә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала.

Статья 1. Җирлектә бюджет процессының хокукий нигезе

1. Әлеге Нигезләмә Россия Федерациясе Конституциясе, Татарстан Республикасы Конституциясе, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, "Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, "Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында" 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, җирлек уставы, шулай ук Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы бюджет законнарының башка нормалары нигезендә эшләнә.

2. Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган терминнар һәм төшенчәләр, әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән норматив хокукий актлардагы кебек үк, мәгънәдә кулланыла.

Статья 2. Җирлек бюджетының хокукий рәвеше

1. Җирлек бюджеты һәм аның үтәлеше турындагы хисап авыл җирлеге Советының муниципаль норматив хокукий акты рәвешендә өч елга (Чираттагы финанс елына һәм план чорына) эшләнә һәм раслана. Җирлек бюджеты проекты Чираттагы финанс елына төзелә һәм раслана икән, җирлек башкарма комитеты җирлекнең уртача сроклы финанс планын эшли һәм раслый.

2. Авыл җирлеге Советының җирлек бюджеты турындагы карары, әгәр Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм (яисә) җирлек бюджеты турында карарда башкасы каралмаган булса, финанс елының 1 гыйнварыннан үз көченә керә һәм 31 декабрәнә кадәр гамәлдә була.

3. Авыл жирлеге Советының жирлек бюджеты һәм жирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисапны раслау турындагы карарлары, аңа законда билгеләнгән тәртиптә кул куелганнан соң, жиде көннән дә соңга калмыйча, рәсми рәвештә басылып чыгарга тиеш.

4. Жирлек бюджеты (жирле бюджет) муниципаль берәмлекнең чыгым йөкләмәләрен үтәү өчен билгеләнгән.

Муниципаль берәмлекнең чыгым йөкләмәләрен үтәү өчен акчалар булдыруның һәм аларны тотуның башка рәвешләрен жирле үзидарә органнары тарафыннан куллану рөхсәт ителми.

5. Жирлек бюджеты проекты һәм аның үтәлеше турындагы хисап авыл жирлеге Советының муниципаль хокукый актында билгеләнгән тәртиптә халык алдында тыңлауларга чыгарыла.

Статья 3. Авыл жирлегендә бюджетара жайга салу

1. Бюджетара мөнәсәбәтләр-бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга салу, бюджет процессын оештыру һәм гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гавами-хокукый оешмалар арасында үзара мөнәсәбәтләр.

2. Жирлек бюджетына бюджетара трансфертлар район бюджетыннан формада бирелә:

жирлекләренң бюджет тәмин ителешен тигезләүгә дотацияләр;

Республикасы Бюджет Кодексының 133 һәм 140 статьяларында һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.6 статьясында билгеләнгән очракларда субвенцияләр бирү тәртибен раслау турында " 2013 елның 16 октябрдәгә 79-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы;

муниципаль берәмлекләр бюджетларына субсидияләр;

башка бюджетара трансфертлар.

3. Жирлек бюджетына район бюджетыннан бюджетара трансфертлар (төзелгән килешүләр нигезендә жирле әһәмияттәгә мәсьәләләренә хәл итү вәкаләтләренң бер өлешен гамәлгә ашыруга бюджетара трансфертлардан тыш) жирле үзидарә органнары тарафыннан жирлек бюджетларына район бюджетыннан бюджетара трансфертлар бирү кагыйдәләрендә билгеләнгән шартларны үтәгәндә бирелә.

4. Жирлек бюджетларына дотацияләр исәпләү һәм бирү буенча Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен муниципаль район бюджетына бирелә торган субвенцияләр (субвенцияләрдән тыш) жирле үзидарә органнары тарафыннан жирле үзидарә органнары тарафыннан жирле бюджетларга Татарстан Республикасы бюджетыннан жирле бюджетларга бюджетара трансфертлар бирүнең төп шартларын үтәү шарты белән бирелә., Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44 статьясында каралган.

5. Жирлекләренң бюджет тәмин ителешен тигезләүгә район бюджетыннан дотацияләр район Советының Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләре нигезендә кабул ителә торган муниципаль хокукый актлары нигезендә жирлеккә бирелә

6. Жирлек бюджетыннан Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.10 статьясында билгеләнгән тәртиптә бирелә. Бюджетара субсидияләр

Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы Законы нигезендә жирлек бюджетында карала.

7. Авыл жирлеге Советы карарларында каралган очракларда һәм тәртиптә Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләре нигезендә башка муниципаль берәмлекләр бюджетларына жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен башкарганга барлыкка килә торган чыгым йөкләмәләрен финанслашу максатларында жирлек бюджетыннан субсидияләр бирелергә мөмкин. Субсидияләр бирүнең максатлары һәм шартлары авыл жирлеге Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә төзелә торган башкарма комитетлар арасында килешүләр белән билгеләнә.

8. Авыл жирлеге Советының Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләре нигезендә кабул ителә торган муниципаль хокукый актларында каралган очракларда һәм тәртиптә муниципаль район бюджетына төзелгән килешүләр нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләренең бер өлешен гамәлгә ашыруга жирлек бюджетыннан башка бюджетара трансфертлар бирелергә мөмкин.

9. Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм аның тиешле законнары нигезендә кабул ителә торган авыл жирлеге Советы карарларында каралган очракта һәм тәртиптә жирлек бюджетына район бюджетыннан башка бюджетара трансфертлар, шул исәптән төзелгән килешүләр нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләренең бер өлешен гамәлгә ашыруга бюджетара трансфертлар бирелергә мөмкин.

Статья 4. Бюджет классификациясе

1. Жирлек бюджетын төзү һәм үтәү, бюджет хисаплылыгын төзү Россия Федерациясендә билгеләнгән бюджет классификациясе нигезендә башкарыла.

2. Жирлекнең финанс органы бюджет законнары нигезендә жирле бюджет чыгымнарының максатчан статьялары исемлеген һәм кодларын билгели.

3. Бюджет керемнәренең Баш администраторлары Исемлеге (подвиды) авыл жирлеге Советының жирлек бюджеты турында карары белән раслана.

Жирлекнең финанс органы Баш администраторлары-жирле үзидарә органнары һәм (яки) алар карамагындагы казна учреждениеләре булган керемнәр төрләре буенча ярдәмче кодлар исемлеген раслый.

Жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүчеләр Исемлеге авыл жирлеге Советы карары белән жирлек бюджеты чыгымнарының ведомство структурасы составында билгеләнә.

Бюджет чыгымнарының төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программалы булмаган юнәлешләре), төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) Исемлеге Ведомство структурасы составында бюджет турында авыл жирлеге Советы карары белән йә Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән очракларда жыелма бюджет язмасы белән раслана.

Бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының статьялары һәм төрләре исемлеге авыл жирлеге Советының бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларын раслаганда жирлек бюджеты турында карары белән раслана.

Статья 5. Жирлекнең бюджет процессы принциплары һәм этаплары

1. Авыл жирлегендә бюджет процессы Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән Россия Федерациясе бюджет системасы принципларына нигезләнә.

2. Бюджет процессының төп этаплары булып тора:

- 1) жирлек бюджеты проектын төзү;
- 2) жирлек бюджетын карау һәм раслау;
- 3) жирлек бюджеты үтәләше;
- 4) жирлек бюджеты үтәләшен контрольдә тоту;
- 5) бюджет исәбен гамәлгә ашыру;
- 6) бюджет хисаплылыгын төзү, тикшерү, карау һәм раслау.

Статья 6. Бюджет процессында катнашучылар

1. Бюджет процессында катнашучылар булып торалар:

- 1) авыл жирлеге Советы;
- 2) жирлек башлыгы;
- 3) жирлек башкарма комитеты;
- 4) жирлекнең Контроль-хисап органы;
- 5) жирлекнең финанс органы;
- 6) бюджет акчаларын баш бүлүчеләр, бүлүчеләр;
- 7) бюджет керемнәре Баш администраторлары, администраторлары;
- 8) бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының Баш администраторлары (администраторлары));
- 9) бюджет акчаларын алуучылар.

2. Бюджет процессында катнашучыларның бюджет вәкаләтләре үзенчәлекләре бюджет законнары, жирлек уставы һәм муниципаль хокукий актлар белән билгеләнә.

Статья 7. Авыл жирлеге Советының бюджет вәкаләтләре

1. Авыл жирлеге Советы:

1) жирлек бюджеты проектын карый, жирлек бюджетын раслый, жирлекнең үсеш планнарын һәм программаларын кабул итә, жирле бюджет үтәләше турында еллык хисап раслый, жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертә;

2) жирлек бюджеты үтәләшен контрольдә тотучы органнарның хокукий статусын формалаштыра һәм билгели;

3) жирлек бюджеты белән берлектә жирлекнең чыгым йөкләмәләрен раслый;

4) муниципаль бурыч буенча өстәмә чикләүләр раслый;

5) жирлек бюджетыннан бюджетара трансфертлар бирү күләмен һәм шартларын раслый;

6) жирлек бюджетыннан башка бюджетара трансфертларны, шул исәптән төзелгән килешүләр нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләренең бер өлешен гамәлгә ашыруга бюджетара трансфертларны билгели;

7) Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты проекты караганда (Чираттагы финанс елына һәм план чорына) муниципаль гарантияләр күләмен билгеләү һәм бирү тәртибе турында Карар кабул итә);

8) муниципаль берәмлекнең муниципальара хезмәттәшлек оешмаларында катнашу тәртибен билгели;

9) жирлек бюджетыннан муниципальара характердагы жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү өчен бюджетара трансфертларны күчерү һәм куллану максатларын һәм тәртибен раслый;

10) муниципаль жирлектәге мөлкәт белән идарә итү һәм идарә итү тәртибен, муниципаль предприятиеләрне төзү, үзгәртеп кору һәм бетерү турында карарлар кабул итү тәртибен, шулай ук муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр хезмәтләренә тарифларны билгеләү, федераль законнарда каралган очраклардан тыш, эшләр башкару турында карарлар кабул итү тәртибен билгели.;

11) жирлек бюджетына муниципаль казна учреждениеләре тарафыннан күрсәтелә торган түләүле хезмәтләрдән керемнәрне жибәрүнең тәртибен һәм күләмен билгели, муниципаль унитар предприятиеләр тарафыннан жирле бюджетка ел саен салымнар һәм мәҗбүри башка түләүләр керткәннән соң калган табыш өлешенең тәртибен, күләмнәрен һәм срокларын билгели;

12) жирле салымнарны һәм җыемнарны билгели, алар буенча ставкаларның күләмнәрен билгели һәм аларны түләү буенча салымнар һәм җыемнар турында федераль законнар тарафыннан бирелгән хокуклар кысаларында ташламалар бирә;

13) федераль законнар һәм Россия Федерациясе субъектлары законнары нигезендә муниципаль район бюджетына күчерелергә тиешле аерым салым булмаган керемнәрдән авыл жирлекләре бюджетларына керемнәр күчерү нормативларын билгели.;

14) жирлекнең контроль-хисап органнарын төзи, аларның составын раслый;

15) жирлек бюджетының үтәлешен, бюджеттан тыш фондларның, жирлекнең үсеш программаларының кулланылышын, жирлекнең башкарма комитеты эшчәнлеген контрольдә тотат;

16) Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм бюджет законнарының башка хокукый актлары, авыл жирлеге Уставы, башка муниципаль хокукый актлар нигезендә бүтән вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Статья 8. Жирлек башлыгының бюджет вәкаләтләре

1. Жирлек башлыгы жирлек Советы итеп сайлана һәм аның рәисе вәкаләтләрен башкара.

Авыл жирлеге башлыгы:

1) муниципаль берәмлекнең башка муниципаль берәмлекләренең жирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары, гражданнар һәм оешмалар

белән мөнәсәбәтләрендә, ышанычнамәсез, муниципаль берәмлек исемнән эш итә;

2) авыл жирлеге Советы эшен оештыра, авыл жирлеге Советы сессияләрен чакыра һәм аларга рәислек итә;

3) муниципаль берәмлек уставында билгеләнгән тәртиптә авыл жирлеге Советы тарафыннан кабул ителгән норматив хокукый актларга имза сала һәм халыкка житкерә;

4) авыл жирлеге Советы эшчәнлеген тәэмин итү һәм карап тоту өчен жирлек бюджетында каралган чыгымнар буенча бүлүче булып тора;

5) жирле үзидарә органнары тарафыннан жирле эһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен һәм федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тәэмин итә;

6) жирлек башлыгы аларны үткөрү инициативасы белән чыккан очракта, халык алдында тыңлаулар билгели;

7) федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары белән муниципаль берәмлекләр башлыклары вәкаләтләренә кертелгән башка вәкаләтләрне, шулай ук жирлек уставы, авыл жирлеге Советы карарлары һәм әлеге Нигезләмә белән жирлек башлыгы компетенциясенә кертелгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Авыл жирлеге Советы Рәисе-жирлек башлыгы:

- авыл жирлеге советы утырышларын эзерләү, шул исәптән жирлек бюджеты белән бәйлә мәсьәләләр буенча да, житәкчелек итә;;

- авыл жирлеге Советының жирлек бюджеты турындагы карары проектын профильле депутатлар комиссиясенә, шулай ук бәяләмә эзерләү өчен контроль-хисап органына жиберә.;

- тиешле бәяләмәләрне алганнан соң, авыл жирлеге Советы тарафыннан жирлек бюджеты турында карар проектын карауга кабул итү яки аны жирлек башкарма комитетына эшләп бетерү өчен кире кайтару турында Карар кабул ителә;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм жирлек уставы нигезендә башка мәсьәләләрне хәл итә.

Статья 9. Жирлек Башкарма комитетының бюджет вәкаләтләре

Жирлекнең башкарма комитеты:

1) план чорына авыл жирлегенә социаль-икътисадый үсешә фаразын эшләүне гамәлгә ашыра;;

2) жирлекнең комплекслы социаль-икътисадый үсешә планнары һәм программалары проектларын эшли;;

3) жирлек Советы раславына кирәкле документлар һәм материаллар белән жирлек бюджеты проектын кертә;

4) жирлек бюджетының үтәләшен һәм бюджет хисаплылыгын төзүне тәэмин итә, жирлек бюджетының үтәләше турында еллык хисапны авыл жирлеге Советы раславына тапшыра;

5) законнар нигезендә юридик затларга (муниципаль учреждениеләргә субсидияләрдән тыш), шәхси эшмәкәрләргә, физик затларга - товар, эшләр,

хезмэт күрсәтүләр житештерүчеләргә субсидияләр бирү тәртибен, шартларын билгели;

6) Башкарма комитетның финанс ресурслары белән эш итә;

7) жирлекнең чыгым йөкләмәләре реестрын алып бару тәртибен билгели;

8) расланган бюджет нигезендә үз вәкаләтләре чикләрендә жирлек акчалары белән эш итә;

9) законнар нигезендә казна учреждениеләре булмаган башка коммерциягә карамаган оешмаларга субсидияләр бирү тәртибен, шартларын һәм күләмен раслый;

10) муниципаль учреждениеләр хезмэт күрсәтүләренә тарифларны билгели;

11) авыл жирлеге Советы карарлары нигезендә муниципаль эчке бурыч алулар муниципаль берәмлек исемнән кыйммәтле кәгазьләр чыгару юлы белән муниципаль эчке бурыч алуларны, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезләмәләре нигезендә жирле бюджетка Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан һәм муниципаль бурыч йөкләмәләре барлыкка килә торган кредит оешмаларыннан жәлеп ителгән кредитлар алуны, муниципаль мөлкәтне залогка тапшыруны һәм муниципаль гарантияләренә бирүне гамәлгә ашыра; жирлек бюджетына муниципаль бурыч алулар жәлеп итү турында шартнамәләр төзи;;

12) муниципаль йөкләмәне формалаштыру тәртибен билгели, бюджет һәм автоном учреждениеләр өчен, чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет расланган очракта, бер елга кадәр һәм өч елга кадәр вакытка (бюджет проектын төзегәндә төгәлләштереп) муниципаль хезмэт күрсәтүләр күләмен билгели, тиешле хезмэт күрсәтүләрдән файдаланучы физик һәм (яисә) юридик затлар категорияләре исемлеген билгели, Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет расланган очракта, Чираттагы финанс елына һәм өч елга кадәр вакытка, муниципаль йөкләмәне үтәү турындагы хисапка карата таләпләр, Россия Федерациясе законнарында аларны түләүле нигездә күрсәтү каралган очракларда физик яки юридик затлар тарафыннан тиешле хезмэт күрсәтүләр өчен түләүгә иң чик бәяләр (тарифлар) йә Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән очракларда күрсәтелгән бәяләренә (тарифлар) билгеләү тәртибе, муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга) бюджет ассигнованиеләре күләмен билгели, жирле бюджет акчалары исәбеннән муниципаль бурычны финанс белән тәмин итү тәртибен билгели.;

13) расланган бюджет акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла торган муниципаль программаларны (ярдәмче программаларны) раслый, аларны гамәлгә ашыру срокларын билгели, муниципаль программаларны эшләү һәм аларны формалаштыру һәм гамәлгә ашыру турында карарлар кабул итү тәртибен билгели;

14) муниципаль бюджет һәм автоном учреждениеләр булдыра, аларның эшчәнлеген финанслау, муниципаль учреждениеләренә үзгәртеп кору һәм бетерү мәсьәләләрен хәл итә, шартнамә нигезендә билгели һәм аларның житәкчеләрен биләгән вазыйфаларыннан азат итә;

15) авыл жирлеге Советы карары нигезендә муниципаль заказ формалаштыра, жирлекнең матди һәм финанс чараларын кулланып, жирлек ихтыяжлары өчен эшләргә заказ бирүче булып тора;

16) федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

17) Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга салучы башка муниципаль хокукый актлар, жирлек уставы, әлеге Нигезләмә белән билгеләнгән мәсьәләләр буенча башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Статья 10. Жирлекнең Контроль-хисап органының бюджет вәкаләтләре

1. Жирлекнең контроль-хисап органы жирлек Советы тарафыннан төзелә.

2. Жирлекнең контроль-хисап органы эшчәнлегә һәм оештыру тәртибе "Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләренең контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турында" 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль закон, "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, башка федераль законнар һәм Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актлары, муниципаль норматив хокукый актлар белән билгеләнә. Федераль законнарда билгеләнгән очракларда һәм тәртиптә жирлекнең Контроль-хисап органы эшчәнлеген һәм оештыруны хокукый жайга салу шулай ук Татарстан Республикасы законнары белән гамәлгә ашырыла.

3. Авыл жирлегә советы Алабуга муниципаль районы Контроль-хисап палатасына жирлекнең тышкы муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру буенча Контроль-хисап органы вәкаләтләрен тапшыру турында Алабуга муниципаль районы Советы белән килешү төзүгә хокуклы.

Статья 11. Жирлекнең финанс органының бюджет вәкаләтләре

1. Жирле үзидарәнең финанс органы жирлек Советы тарафыннан төзелә һәм бюджет законнары, бюджет-хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль норматив хокукый актларда билгеләнгән бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы муниципаль берәмлек территориясендә бердәм финанс һәм салым сәясәтен гамәлгә ашыра торган функциональ орган булып тора.

2. Жирлекнең финанс органы:

1) жирлек бюджеты проектын һәм урта сроклы финанс планын төзүне тормышка ашыра;

2) жирлек бюджетының жыелма бюджет язмасын төзи һәм төгәлләштерә;

3) баш бүлүчеләрдән, бүлүчеләрдән һәм акча алучыларның жирлек бюджеты проектын һәм жирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисапны төзү өчен кирәкле материалларны ала;

4) баш администраторлары жирле үзидарә органнары һәм (яки) алар карамагындагы казна учреждениеләре булган керемнәр төрләре буенча субсидияләр кодлары исемлеген раслый.

Бюджет керемнәренәң баш администраторларының составы һәм (яисә) функцияләре үзгәргән, шулай ук бюджет керемнәре классификациясенәң кодлары структурасын билгеләү һәм бирү принциплары үзгәргән очрақларда, бюджет керемнәренәң Баш администраторлары исемлегенә, шулай ук аларга беркетелгән бюджет керемнәрен классификацияләүнең кодлары составына, бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә генә, жирлек финанс органының норматив хокукый акты нигезендә, жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә, жирлек финанс органының норматив хокукый акты нигезендә кертелә;

5) бюджет чыгымнарының максатчан статьялары исемлеген һәм кодларын, әгәр Россия Федерациясә Бюджет кодексында башкасы каралмаган булса, билгели;

6) муниципаль бурыч белән идарә итүне тәэмин итә;

7) жирлекнең башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә чыгым йөкләмәләре реестрын алып бара, жирлекнең чыгым йөкләмәләре реестрын билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Финанс министрлығына тапшыра;

8) муниципаль бурыч кенәгәсен алып баруны гамәлгә ашыра.

Муниципаль бурыч китабына муниципаль берәмлекнең бурыч йөкләмәләре күләме, аларның барлыкка килү һәм үтәлү даталары, йөкләмәләрне тәэмин итү рәвешләре турында белешмәләр, шулай ук составы, аны муниципаль бурыч китабына кертү тәртибе һәм вакыты жирлек башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә торган башка мәгълүмат кертелә;

9) касса планын төзү һәм алып бару тәртибен, шулай ук бюджет акчаларын баш бүлүчеләр, бюджет керемнәренәң Баш администраторлары, бюджет кытлыгын финанслау чыганақларының Баш администраторлары тарафыннан касса планын төзү һәм алып бару өчен кирәкле белешмәләрнең составын һәм срокларын билгели;

10) бюджет акчаларын баш бүлүчеләрнең (бүлүчеләрнең) бюджет язмаларын төзү һәм алып бару тәртибен, аларга үзгәрешләр кертүне дә кертәп, билгели; бюджет кытлыгын финанслау чыганақлары буенча бюджет ассигнованиеләре исәбеннән үтәләргә тиешле акчалата йөкләмәләрне түләүне санкцияләү;;

11) бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру методикасын һәм тәртибен билгели;

12) бюджет акчаларын баш бүлүчегә, бүлүчегә һәм алучыга карата финанслауның иң чик күләмнәрен бюджет акчаларын баш бүлүчеләрне, бүлүчеләрне һәм алучыларны финанслауга гаризалар нигезендә билгели;

13) жирлек бюджетын үтәгәндә, ағымдагы финанс елына (ағымдагы финанс елына һәм план чорына) бюджет турында Совет карарына үзгәрешләр кертмичә, жирлек бюджеты үтәгәндә расланган керемнәренәң гомуми күләменнән фактта артык алынган керемнәренә муниципаль бурыч алуларга, муниципаль бурычны түләүгә, шулай ук муниципаль берәмлекнең гавами норматив йөкләмәләрен үтәүгә Россия Федерациясә Бюджет Кодексының 217 статьясындагы 3 пункттында каралган күләмдә бюджет ассигнованиеләре житмәгән очрақта, аларны үтәүгә каралган бюджет ассигнованиеләре житмәгән очрақта, жирле үзидарә органнары тарафыннан;

- 14) жирлек бюджеты үтәлешенә касса хезмәте күрсәткәндә бердәм бюджет счетларына идарә итә;
- 15) башкарма документларны һәм казна акчалары исәбеннән түләтүләр турында суд карарларын үтәүгә бәйлә башка документларны исәпкә алып бара һәм саклауны гамәлгә ашыра;
- 16) жирлекнең бюджет хисабын төзи һәм төзи;;
- 17) жирлек бюджеты акчаларын алучыларның бюджет акчалары, бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы администраторларының акчалары белән операцияләрне, шулай ук бюджет кредитларын алучыларның, бюджет инвестицияләренә һәм муниципаль гарантияләренә бүлөп бирү, алу, максатчан файдалану һәм бюджет акчаларын кире кайтару шартларын үтәүне контрольдә тотат;
- 18) үзенә караган бюджет акчаларын алучылар һәм бүлүчеләр исемлеген төзи;
- 19) бюджет йөкләмәләре лимитын төп эш бирүчеләр, бүлүчеләр һәм акча алучылар өчен билгели;
- 20) бюджет ассигнованиеләрен һәм (яисә) бюджет йөкләмәләре лимитларын бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә житкерү тәртибен билгели;
- 21) Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы, Федераль салым хезмәте, Татарстан Республикасы буенча Федераль казначылык идарәсе белән бюджет мәсьәләләре буенча үзара хезмәттәшлекне гамәлгә ашыра;
- 22) Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразын эшләүдә катнаша;
- 23) адреслы инвестицион программаны төзүдә катнаша;
- 24) агымдагы финанс елы тәмамланганда бюджет акчаларын алучыларны Чираттагы финанс елының гыйнварында Россия Федерациясендә эш булмаган бәйрәм көннәрендә гамәлгә ашыру һәм эшчәнлек өчен кирәкле кулдагы акчалар белән тәэмин итү тәртибен билгели;
- 25) Баш администраторлары жирле үзидарә органнары һәм (яки) алар карамагындагы казна учреждениеләре булган бюджет кытлыкларын финанслау чыганаclarы төрләренә кодлары исемлеген раслай;
- 26) Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы бюджет законнары, авыл жирлегә Уставы, башка муниципаль хокукый актлар нигезендә бүтән вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

3. Жирлекнең финанс органының аерым бюджет вәкаләтләре жирлек башкарма комитеты һәм муниципаль район Башкарма комитеты арасындагы килешү нигезендә муниципаль районның финанс органы тарафыннан гамәлгә ашырылырга мөмкин.

Статья 12. Бюджет акчаларын баш бүлүченәң бюджет вәкаләтләре

1. Бюджет средстволарын баш бүлүчеләр һәм бүлүчеләр Исемлеге жирлек бюджеты чыгымнарының ведомство структурасы белән билгеләнә, ул авыл жирлегә Советының жирлек бюджеты турында карары белән раслана.

2. Бюджет средстволарын баш бүлүче:

- 1) расланган бюджет ассигнованиеләре һәм бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә бюджет акчаларын файдалануның нәтижәләлеген, адреслылығын һәм максатчан характерын тәмин итә;;
- 2) үзенә буйсынган бюджет акчаларын алучылар һәм аннан файдаланучылар исемлеген төзи;;
- 3) расланган бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм бюджет ассигнованиеләре чикләрендә үтәлергә тиешле чыгым йөкләмәләре реестрын алып бара;
- 4) жирлек бюджетының тиешле чыгымнарын планлаштыруны гамәлгә ашыра, бюджет ассигнованиеләренә нигезләнүен тәшкил итә;
- 5) бюджет язмасын төзи, раслый һәм алып бара, бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләренә лимитларын ведомство карамагындагы эш бирүчеләргә һәм бюджет акчаларын алучыларга бүлә һәм жирлек бюджетының тиешле өлешен үти.;
- б) бюджет йөкләмәләре лимитларын Формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;
- 7) жыелма бюджет язмасын Формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;
- 8) казна учреждениеләре булып торучы бюджет акчаларын алучыларның бюджет сметаларын раслау тәртибен билгели;
- 9) муниципаль биремнәр төзи һәм раслый;
- 10) башка бюджетара трансфертларны, шартларны, максатларны һәм тәртипләрне алучылар тарафыннан үтәүне тәмин итә;
- 11) түбәндәгеләрне гамәлгә ашыра:;
чыгымнар буенча Эчке стандартларны һәм бюджетны төзү һәм үтәү процедураларын үтәү, бюджет хисаплылығын төзү һәм бюджет исәбен алып бару буенча бюджет акчаларын баш бүлүче һәм Аңа буйсынучы бюджет акчаларын алучылар тарафыннан бюджет акчаларын алып бару;
бюджет чараларын куллануның нәтижәләлеген һәм нәтижәләлеген арттыру буенча чаралар эзерләү һәм оештыру;
- 12) бюджет акчаларын баш бүлүченә бюджет Хисабын формалаштыра;
- 13) муниципаль берәмлек исемненән аңа буйсынган бюджет акчаларын алучыларның акчалата йөкләмәләре буенча җавап бирә;;
- 14) муниципаль берәмлеккә карата дөгвалар буенча җавап бирүче вәкиле буларак муниципаль берәмлек исемненән судта чыгыш ясый:
  - а) жирле үзидарә органнарының яисә бу органнарының вазыйфаи затларының законсыз гамәлләре (гамәл кылмавы) нәтижәсендә физик затка яисә юридик затка ведомстводан, шул исәптән жирле үзидарә органнары актларын чыгару нәтижәсендә, законнарға туры килми торган зыянны каплау турында;
  - б) казна учреждениесе булып торучы бюджет акчаларын алучыга җиткерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары җитәрлек булмаганда, аның акчалата йөкләмәләрен үтәү өчен тапшырыла торган бюджет йөкләмәләре лимитлары җитәрлек булмаганда;;
- 15) Россия Федерациясе законнарында һәм аның нигезендә кабул ителә торган муниципаль хокукый актларда, шулай ук әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

3. Бюджет чараларын бүлүче:

- 1) жирлек бюджетының тиешле чыгымнарын планлаштыра;;
- 2) бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләре лимитларын ведомство карамагындагы бүлүчеләргә һәм (яки) бюджет акчаларын алучыларга бүлә һәм жирлек бюджетының тиешле өлешен башкара;;
- 3) бюджет язмасын Формалаштыру һәм үзгәртү буенча үз карамагындагы бюджет акчаларын баш бүлүчегә тәкъдимнәр кертә;
- 4) бюджет акчаларын баш бүлүче тарафыннан билгеләнгән очракта һәм тәртиптә бюджет акчаларын баш бүлүченең үз карамагындагы аерым бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

Статья 13. Жирлек бюджеты керемнәре баш администраторы

1. Жирлек бюджеты керемнәренең баш администраторларының бюджет вәкаләтләре жирле үзидарә органнары һәм (яисә) алар карамагындагы казна учреждениеләре булып торучы һәм аларның вәкаләтләре жирлек башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән тәртиптә һәм авыл жирлегә Советы тарафыннан расланган жирлек бюджеты турында карар белән гамәлгә ашырыла.

2. Жирлек бюджеты керемнәре баш администраторы:

- 1) жирлек бюджеты керемнәре администраторлары исемлеген төзи;;
- 2) урта сроклы финанс планын һәм (яки) жирлек бюджеты проектын төзү өчен кирәкле белешмәләр бирә;;
- 3) жирлек бюджеты керемнәре баш администраторының бюджет хисабын төзи һәм тапшыра;;
- 4) Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары керемнәре чыганакалары исемлеге нигезендә бюджет керемнәре чыганакалары реестрын алып бара;
- 5) керемнәр буенча Эчке стандартларны һәм бюджетны төзү һәм үтәү процедураларын үтәүгә, бюджет хисапчылыгын төзүгә һәм бюджет исәбен алып баруга юнәлдерелгән эчке финанс контролен гамәлгә ашыра;;
- 6) Россия Федерациясе бюджет законнарында һәм аның нигезендә кабул ителә торган муниципаль хокукый актларда, шулай ук әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

3. Бюджет керемнәре администраторы:

- 1) бюджетка, пеняларга һәм алар буенча штрафларны исәпләү, исәпкә алу һәм аларның дөрөсләнгән, тулы һәм үз вакытында башкарылуын контрольдә тоту;;
- 2) бюджетка, пеняларга һәм штрафларга түләүләр буенча бурычларны түләтүне гамәлгә ашыра;
- 3) бюджетка артык түләнгән (алынган) түләүләрен, пеняларны һәм штрафларны, шулай ук мондый кире кайтаруны вакытында башкармаган өчен процентларны һәм артык алынган суммаларга исәпләнгән процентларны кире кайтару турында Карар кабул итә һәм, Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә кире кайтаруны гамәлгә ашыру өчен, Федераль казначылык органына йөкләмә бирә.;

4) Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларына түләүләрне зачет (төгәлләштерү) турында Карар кабул итә һәм Федераль казначылык органына хәбәрнамә тапшыра;

5) муниципаль хезмәтләр өчен физик һәм юридик затлар тарафыннан акча түләү өчен, шулай ук жирлек бюджеты керемнәрен формалаштыру чыганагы булган башка түләүләр өчен кирәкле мәгълүматны "Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтүне оештыру турында" 2010 елның 27 июлендәге 210-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән тәртип нигезендә дәүләт һәм муниципаль түләүләр турында Дәүләт Мәгълүмат Системасына бирә;"

6) бюджет керемнәрен баш администраторы тарафыннан билгеләнгән очракта һәм тәртиптә жирлек бюджеты керемнәрен баш администраторына жирлек бюджеты керемнәрен тиешле баш администраторы вәкаләтләрэн гамәлгә ашыру өчен кирәкле белешмәләрне һәм бюджет хисаплылығын төзи һәм тапшыра.;

7) Россия Федерациясе бюджет законнарында һәм аның нигезендә кабул ителә торган муниципаль хокукый актларда, шулай ук әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрэн гамәлгә ашыра.

Статья 14. Жирлекнең бюджет вәкаләтләрэ

1. Бюджет акчаларын алучы:

1) финанс-хужалык эшчәнлегә планын төзи һәм аны башкара;

2) житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләре чикләрендә бюджет йөкләмәләрен кабул итә һәм (яисә) үти;

3) үзенә каралган бюджет ассигнованиеләрэннән файдалануның нәтижәлеген, максатчан характерын тәмин итә;

4) бюджет акчаларын баш бүлүчегә (бүлүчегә) бюджет язмасын үзгәртү буенча тиешле тәкъдимнәр кертә;

5) бюджет исәбен алып бара йә әлеге вәкаләтне башка муниципаль учреждениегә (үзәкләштерелгән бухгалтериягә) тапшыра);

6) бюджет акчаларын баш бүлүчегә (бүлүчегә) тиешле бюджет акчаларын алучының бюджет хисаплылығын төзи һәм тапшыра.;

7) Россия Федерациясе бюджет законнарында һәм аның нигезендә кабул ителә торган муниципаль хокукый актларда, шулай ук әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрэн гамәлгә ашыра.

Статья 15. Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары баш администраторының (администраторының) бюджет вәкаләтләрэ

1. Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакаларының Баш администраторлары (администраторлары) Исемлегә авыл жирлегә Советының бюджет турында карары белән раслана.

2. Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары администраторы:

1) жирик бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча керемнэрне һәм түләүлэрне планлаштыруны (фаразлауны) тормышка ашыра;;

2) жирик бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының бюджетка үз вакытында һәм тулы күләмдә керүен контрольдә тотта;

3) жирик бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджеттан керүлэрне һәм түләүлэрне тээмин итә;

4) бюджет хисаплылыгын төзи һәм тапшыра;

5) бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча Эчке стандартларны һәм бюджетны төзү һәм үтәү процедураларын үтәүгә, бюджет хисаплылыгын төзүгә һәм бюджет исәбен алып баруга юнәлдерелгән эчке финанс контролен гамәлгә ашыра;;

б) Россия Федерациясе бюджет законнарында һәм аның нигезендә кабул ителә торган муниципаль хокукый актларда билгеләнгән башка бюджет вәкаләтлэрне гамәлгә ашыра, а также настоящим Положением.

Статья 16. Муниципаль казна учреждениелэрнең хокукый хәле үзенчәлеклэрне

1. Муниципаль казна учреждениесе, Россия Федерациясе законнарында башкача билгеләнмәгән булса, бюджет акчаларын баш бүлүченең (бүлүченең) бюджет вәкаләтлэрне гамәлгә ашыручы жирик үзидарә органы карамагында тора.

Бюджет акчаларын алучының бюджет вәкаләтлэрне башкарганга казна учреждениесенә үз карамагындагы бюджет акчаларын баш бүлүче (бүлүче) белән үзара хезмәттәшлеге Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Россия Федерациясе Граждан кодексы, "коммерцияле булмаган оешмалар турында" Федераль закон нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Казна учреждениесе эшчәнлеген финанс белән тээмин итү жирик бюджет хисабына һәм бюджет сметасы нигезендә башкарыла.

3. Муниципаль казна учреждениесе, әгәр дә бу хокук аны гамәлгә кую документларында каралган булса гына, керем китерүче эшчәнлек алып бара ала. Күрсәтелгән эшчәнлектән алынган керемнәр жирик бюджетна керә.

4. Муниципаль казна учреждениесе Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә Федераль Казначылыкта ачылган шәхси счетлар аша бюджет акчалары белән операцияләр башкара.

5. Муниципаль казна учреждениесе тарафыннан бюджет акчалары исәбеннән үтәлргә тиешле муниципаль контрактлар, башка килешүләр төзү һәм түләү казна учреждениесенә житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә, әгәр Россия Федерациясе Бюджет кодексында башкача билгеләнмәгән булса, муниципаль берәмлек исеменнән башкарыла.

Муниципаль казна учреждениесе тарафыннан муниципаль контрактлар, башка шартнамәләр төзегәндә Нигезләмәнең әлегә өлеше таләплэрне бозган бюджет акчаларын баш бүлүченең (бүлүченең) бюджет вәкаләтлэрне гамәлгә ашыручы жирик үзидарә органы дэгъвасы буенча аларны суд тарафыннан гамәлдәге дип тану өчен нигез булып тора.

6. Муниципаль казна учреждениесенә бюджет акчаларын баш бүлүче (бүлүче) буларак элегрәк житкерелгән бюджет йөкләмәлэрнең казна

учреждениесе тарафыннан төзелгән муниципаль контрактлардан, башка шартнамэләрдән килеп чыга торган бюджет йөкләмэләрен үтәү мөмкин булмауга китерә торган лимитлары кимегән очракта, муниципаль казна учреждениесе Дәүләт һәм муниципаль ихтыяжлар өчен товарлар (эшләр) бәясе һәм (яисә) саны (күләме) буенча яңа шартлар урнаштыру турында Россия Федерациясе законнары нигезендә Товарлар (эшләр) бәясе һәм (яисә) саны буенча яңа шартлар, муниципаль контрактлар, башка шартнамэләр.

Муниципаль контракт, башка шартнамә ягы муниципаль казна учреждениесенән муниципаль контракт шартларын үзгәртүгә турыдан-туры бәйле фактта китерелгән зыянны гына каплауны таләп итәргә хокуклы.

7. Муниципаль казна учреждениесенә аның акчалата йөкләмэләрен үтәү өчен бирелгән бюджет йөкләмэләре лимитлары житмәгән очракта, мондый йөкләмәләр буенча муниципаль берәмлек исемнән тиешле муниципаль казна учреждениесе карамагында булган бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы жирле үзидарә органы җавап бирә.

8. Муниципаль казна учреждениесе судта гариза бирүче һәм җавап бирүче буларак мөстәкыйль чыгыш ясый.

9. Муниципаль казна учреждениесе, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә, башкарма документта күрсәтелгән акчалата йөкләмәләрнең үтәлешен тәэмин итә.

10. Муниципаль казна учреждениесенә кредитлар (кредитлар) бирергә һәм алырга, кыйммәтле кәгазьләр сатып алырга хокукы юк. Муниципаль казна учреждениесенә субсидияләр һәм бюджет кредитлары бирелми.

11. Муниципаль казна учреждениесе килешү (килешү) нигезендә бюджет исәбен алып бару һәм бюджет хисаплылыгын формалаштыру буенча башка оешмага (үзәкләштерелгән бухгалтериягә) вәкаләтләр тапшырырга хокуклы.

12. Әлеге статьяда билгеләнгән нигезләмәләр, Россия Федерациясе Бюджет законнары нигезләмәләрен исәпкә алып, күрсәтелгән органнарның вәкаләтләрен билгели торган жирле үзидарә органнарына (муниципаль органнарга) кагыла.

Статья 17. Жирлек бюджеты үтәлешенә касса хезмәте күрсәтүне гамәлгә ашыру тәртибе

1. Жирлек бюджеты үтәлешенә касса хезмәте күрсәтүне Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм (яисә) Татарстан Республикасы Финанс министрлыгының вәкаләтле органы, Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы (Татарстан Республикасы Финанс министрлыгының территориаль органы) тарафыннан Федераль казначылыкның территориаль органы тарафыннан бюджет үтәлешенә касса хезмәте күрсәткәндә жирлек бюджетын үтәү буенча аерым функцияләргә гамәлгә ашыру турындагы килешү нигезендә Федераль казначылыкны гамәлгә ашыра.

2. Бюджет үтәлешенә касса хезмәте күрсәткәндә:

бюджетларның бердәм счетларында акчалар белән идарә итүне Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы норматив хокукый актлары, муниципаль хокукый актлар нигезендә жирлекнең финанс органы башкара;

бюджеттан касса түлүүләре Федераль казначылык органы һәм (яисә) Татарстан Республикасы Финанс министрлыгының территориаль органы

тарафыннан Федераль казначылык органына һәм (яисә) Татарстан Республикасы Финанс министрлыгының территориаль органына тапшырылган түләү документлары нигезендә аларны бирү чиратлылыгы тәртибендә һәм бюджетның бердәм сетында калган акчаларның фактта булуы чикләрендә гамәлгә ашырыла;

бюджетка касса керемнәре һәм бюджеттан касса түләүләре буенча барлык операцияләр бюджетның бердәм сетында Федераль казначылык органы һәм (яки) Россия Федерациясе бюджет классификациясе кодлары буенча Татарстан Республикасы Финанс министрлыгының территориаль органы тарафыннан үткәрелә һәм исәпкә алына.;

Федераль казначылык органнары һәм (яисә) Татарстан Республикасы Финанс министрлыгының территориаль органнары жирлекнең финанс органына тиешле бюджетлар үтәләше буенча касса операцияләре турында, шулай ук берләштерелгән бюджетка керә торган башка бюджетларның үтәләше буенча касса операцияләре турында мәгълүмат тапшыра.

3. Федераль казначылык органына һәм (яисә) Татарстан Республикасы Финанс министрлыгының территориаль органына шушы функцияләрне гамәлгә ашыру буенча Россия Федерациясе Бюджет кодексының 168 статьясы нигезләмәләрен исәпкә алып төзелгән килешү нигезендә жирлек бюджетын үтәү буенча аерым функцияләр тапшырылган очракта, бюджетка касса хезмәте күрсәтү үзенчәлекләрен Россия Федерациясе Бюджет кодексының 241.1 статьясындагы 1 пункты нигезләмәләре нигезендә Федераль казначылык билгели.

4. Бюджет акчаларын банк депозитларында урнаштыру, бюджет үтәләше барышында бюджет акчаларын банк депозитларында урнаштыру исәбенә өстәмә керемнәр алу һәм алынган керемнәренә ышанычлы идарәгә тапшыру, Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган очраклардан тыш, рөхсәт ителми.

Агымдагы финанс елы ахырына Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә банк депозитларында урнаштырылган акчалар булу рөхсәт ителә.

Статья 18. Жирлек бюджеты үтәләшенә финанс контролен гамәлгә ашыручы жирле үзидарә органнары

1. Жирлек бюджеты үтәләшенә финанс контролен гамәлгә ашыручы органнар булып торалар:

- 1) авыл жирлеге Советы;
- 2) жирлекнең Контроль-хисап органы;
- 3) жирлекнең финанс органы;
- 4) жирлек башкарма комитеты;
- 5) бюджет акчаларын баш бүлүче;
- 6) бюджет керемнәре баш администраторы;
- 7) бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторы.

2. Авыл жирлеге Советы башкара:

1) алдан контроль-авыл жирлеге Советының жирлек бюджеты турындагы карары проектын һәм авыл жирлеге Советының бюджет-финанс өлкәсендәге башка карар проектларын тикшерү һәм раслау барышында;

2) агымдагы контроль-авыл жирлеге Советының жирлек бюджеты турындагы карарының үтәлешен тикшерү барышында;

3) алдагы контроль - аның үтәлешенә законлылығын, исәп һәм хисаплылыкның дөреслеген билгеләү максатларында жирлек бюджеты үтәлешә нәтижеләре буенча.

3. Жирлекнең контроль-хисап органы тышкы муниципаль финанс контролен Россия Федерациясе Бюджет кодексы, "Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләренең контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенә гомуми принциплары турында" 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә гамәлгә ашыра.

4. Жирлекнең башкарма комитеты бюджет хокук мөнәсәбәтләре өлкәсендә Эчке муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыра.

5. Жирлекнең финанс органы тарафыннан финанс контролен гамәлгә ашыру рәвешләре һәм тәртибе Россия Федерациясе Бюджет кодексы, бюджет законнарының башка актлары һәм Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы норматив хокукый актлары һәм муниципаль норматив хокукый актлар белән билгеләнә.

6. Бюджет акчаларын баш бүлүчеләр бюджет акчаларын хокуклы, максатчан, нәтижелә куллануны тәмин итү өлешендә бюджет акчаларын ведомствога караган бүлүчеләр (алучылар) тарафыннан финанс контролен гамәлгә ашыралар.

Бюджет акчаларын баш бүлүчеләр әлеге акчаларны бюджеттан биргәндә билгеләнгән шартлар һәм максатлар нигезендә субсидияләр, субвенцияләр куллануны контрольдә тоталар.

Бюджет акчаларын баш бүлүчеләр бюджет акчаларын һәм муниципаль унитар предприятиеләрне ведомствога караган бүлүчеләргә (алучыларга) тикшерүләргә үткәргә хокуклы.

7. Бюджет керемнәренә Баш администраторлары бюджет керемнәренә ведомство администраторлары тарафыннан керемнәренә администрацияләү функцияләрен гамәлгә ашыру буенча финанс контролен гамәлгә ашыралар.

Бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары ведомство буйсынуындагы администраторлар тарафыннан бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджеттан касса түләүләрен финанслау чыганакларының гамәлгә ашырылуына финанс контролен гамәлгә ашыралар.

Бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары ведомство буйсынуындагы бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының тикшерүләрен уздырырга хокуклы.

Статья 19. Жирлек бюджеты керемнәре

1. Жирлек бюджеты керемнәренә салым керемнәре, салым булмаган керемнәр һәм түләүсез керемнәр керә.

2. Салымнар һәм жыемнар турында Россия Федерациясе законнары нигезендә авыл жирлеге Советы тарафыннан билгеләнә торган түбәндәге жирле салымнардан жирлек бюджетына салым керемнәре күчерелә:

1) жир салымы-норматив буенча 100 процент;

2) физик затлар милкенә салым - норматив буенча 100 процент.

3. Жирлек бюджетына федераль салымнардан һәм жыемнардан, шулай ук Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы бюджет законнары нигезендә региональ салымнардан салым керемнәре күчерелә.

4. Жирле бюджетның салым булмаган керемнәре Россия Федерациясе Бюджет кодексының 41, 42, 46, 58 һәм 62 статьялары нигезендә формалаштырыла.

5. Авыл жирлеге Советы карары белән жирле салымнар кертелә, алар буенча салым ставкалары билгеләнә һәм жирле салымнар буенча Россия Федерациясе законнары белән жирлекнең вәкаләтле органына бирелгән хокуклар чикләрендә салым ташламалары бирелә.

6. Жирле салымнар турында муниципаль хокукый актларга, авыл жирлеге Советының бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган, чираттагы финанс елында (чираттагы финанс елында һәм план чорында) үз көченә керә торган бюджет керемнәрен үзгәртүгә китерә торган муниципаль хокукый актларына үзгәрешләр кертү турында авыл жирлеге Советы Карары авыл жирлеге советына чираттагы финанс елына (Чираттагы финанс елына һәм план чорына) жирле бюджет турында карар проектын кәргәнче 10 көн алдан кабул ителергә тиеш.

7. Жирле салымнар турында авыл жирлеге Советы карарына агымдагы финанс елы дәвамында үз көченә керүне күздә тоткан үзгәрешләр авыл жирлеге Советының агымдагы финанс елына (агымдагы финанс елына һәм план чорына) жирле бюджет турындагы карарына тиешле үзгәрешләр кертелгән очракта гына кертелә.

8. Авыл жирлеге Советының жирле салымнарны һәм жыемнарны билгеләүне, үзгәртүне һәм юкка чыгаруны, жирле бюджет акчаларыннан чыгымнарны гамәлгә ашыруны күздә тоткан норматив хокукый актлары авыл жирлеге Советы карарына бары тик жирлек башкарма комитеты житекчәсе инициативасы белән яки жирлек башкарма комитеты житекчәсе бәяләмәсе булганда гына кертелергә мөмкин.

Статья 20. Жирлек бюджеты керемнәре чыганакалары исемлеге һәм реестрлары

1. Жирлекнең финанс органы авыл жирлеге бюджеты керем чыганакалары реестрын алып бара.

2. Авыл жирлеге бюджеты керемнәре чыганакалары исемлеге астында жирле салымнар һәм башка мәжбүри түләүләр, жирлек бюджеты керемнәрен формалаштыру чыганагы булган башка керемнәр жыелмасы (исемлеге), аларның барлыкка килү хокукый нигезләре, авыл жирлеге бюджеты керемнәре чыганакаларының исәпләү тәртибе (күләме, ставкалары, ташламалары) һәм авыл жирлеге бюджеты керемнәре чыганакалары исемлеген формалаштыру һәм алып бару тәртибендә билгеләнгән башка характеристикалары күрсәтелеп аңлашыла.

3. Бюджет керемнәре чыганакалары реестры дигәндә, авыл жирлегенең керемнәр чыганакалары исемлеге нигезендә, бюджет төзү, раслау һәм үтәү процессында барлыкка килә торган бюджет керемнәре чыганакалары буенча мәгълүмат жыелмасы аңлашыла.

4. Мәгълүмат составы, авыл жирлегенең керем чыганакалары исемлеген формалаштыру һәм алып бару тәртибе, мәгълүмат составына гомуми таләпләр, авыл жирлегенең керем чыганакалары реестрын формалаштыру һәм алып бару тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә.

5. Авыл жирлеге бюджеты керем чыганакаларының реестрлары төзелә һәм авыл жирлеге башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә алып барыла.

6. Авыл жирлеге бюджеты керемнәре чыганакалары реестрлары законнар нигезендә Татарстан Республикасы Финанс министрлығына тапшырыла.

Статья 21. Жирлек бюджеты чыгымнары

1. Жирлек бюджеты чыгымнарын формалаштыру Федераль дәүләт хакимияте органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен Россия Федерациясе законнары, шартнамәләр һәм килешүләр нигезендә чираттагы финанс елында һәм план чорында жирлек бюджеты акчалары исәбеннән үтәлергә тиешле Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән чыгым йөкләмәләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Бюджет ассигнованиеләренә түбәндәгеләр керә::

1) муниципаль хезмәтләр күрсәтү (эшләр башкару), шул исәптән муниципаль ихтыяжлар өчен товарлар китерүгә, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә муниципаль контрактлар өчен түләүгә ассигнованиеләр бирү;;

2) халыкны социаль тәмин итү;

3) муниципаль учреждениеләр булмаган юридик затларга бюджет инвестицияләре бирү;

4) юридик затларга (дәүләт (муниципаль) учреждениеләренә, шәхси эшмәкәрләргә, физик затларга субсидияләрдән тыш) субсидияләр бирү;

5) бюджетара трансфертлар бирү;

6) халыкара хокук субъектларына түләүләр, взнослар, түләүсез күчерүләр бирү;

7) муниципаль бурычка хезмәт күрсәтү;

8) жирле үзидарә органнарының яисә әлеге органнарның вазыйфай затларының законсыз гамәлләре (гамәл кылмаулары) нәтижәсендә гражданга яисә юридик затка китерелгән зыянны каплау турында муниципаль берәмлеккә карата суд актларын үтәү.

3. Муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга) бюджет ассигнованиеләренә түбәндәгеләр керә::

1) физик һәм (яки) юридик затларга муниципаль хезмәтләр күрсәтү (эшләр башкару) буенча казна учреждениеләре функцияләрен үтәүне тәмин итү;;

2) бюджет һәм автоном учреждениеләренә, муниципаль йөкләмәнең үтәлешен финанс белән тәмин итүгә субсидияләрне дә кертеп, субсидияләр бирү.;

3) муниципаль учреждениеләр булмаган коммерциягә карамаган оешмаларга, шул исәптән әлеге оешмалар тарафыннан муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга) физик һәм (яисә) юридик затларга субсидияләр бирү;;

4) муниципаль милек объектларына бюджет инвестицияларен гамэлгә ашыру;

5) муниципаль ихтыяжлар өчен товарлар, эшләр һәм хезмәт күрсәтүләр сатып алу (казна учреждениесе функцияларен үтәүне тәмин итү өчен бюджет ассигнованиеләреннән тыш), шул исәптән физик һәм юридик затларга муниципаль хезмәтләр күрсәтү максатларында, бюджет ассигнованиеләреннән тыш).

4. Муниципаль йөкләмәдә булырга тиеш:

күрсәтелә торган муниципаль хезмәтләрнең (башкарыла торган эшләрнең) сыйфатын һәм (яки) күләмен (эчтәлеген) характерлаучы күрсәткечләр);

муниципаль йөкләмәнең үтәлешен контрольдә тоту тәртибе, шул исәптән аны вакытыннан алда туктату шартлары һәм тәртибе;

муниципаль биремнең үтәлеше турындагы хисапка карата таләпләр.

Физик һәм юридик затларга муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә муниципаль йөкләмә шулай ук карап торырга тиеш:

тиешле хезмәт күрсәтүләрдән файдаланучы физик һәм (яки) юридик затларның категорияларен билгеләү;

тиешле хезмәтләр күрсәтү тәртибе;

физик яисә юридик затлар тарафыннан тиешле хезмәт күрсәтүләр өчен түләүгә физик яки юридик затлар тарафыннан түләүнең иң чик бәяләре (тарифлар) Россия Федерациясе законнарында аларны түләүле нигездә күрсәтү каралган очракларда йә Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән очракларда күрсәтелгән бәяләргә (тарифлар) билгеләү тәртибе.

5. Муниципаль йөкләмә күрсәткечләре бюджет проектын төзегәндә муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга) бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру, казна учреждениесенең бюджет сметасын төзү, шулай ук бюджет яисә автоном учреждение тарафыннан муниципаль йөкләмәне үтәүгә субсидияләр күләмен билгеләү өчен кулланыла.

6. Муниципаль йөкләмә бюджет һәм автоном учреждениеләр өчен формалаша.

7. Муниципаль йөкләмәнең үтәлешен финанс белән тәмин итү жирик башкарма комитетының муниципаль актында билгеләнгән тәртиптә жирик бюджет акчалары исәбеннән гамэлгә ашырыла.

8. Муниципаль милек объектларына бюджет инвестицияләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә гамэлгә ашырыла.

9. Муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алу "Дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында" Федераль закон нигезендә гамэлгә ашырыла.

Бюджет акчаларын алучылар муниципаль контрактлар төземичә гамэлгә ашырылган сатып алулар реестрын алып барырга тиеш.

Муниципаль контрактлар төземичә гамэлгә ашырылган сатып алулар реестрларында сатып алына торган товарларның, эшләрнең һәм хезмәт күрсәтүләрнең кыскача исеме булырга тиеш; товар белән тәмин итүчеләр, подрядчылар һәм хезмәт күрсәтүчеләрнең атамасы һәм урыны, сатып алу бәясе һәм датасы булырга тиеш.

10. Муниципаль биремнәрнең үтәлешен финанс белән тәмин итү жирлек бюджеты акчалары исәбеннән жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә башкарыла.

Күрсәтелгән бюджет ассигнованиеләрен һәм (яисә) бюджет йөкләмәләре лимитларын бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә житкерү тәртибе жирлекнең финанс органы тарафыннан билгеләнә.

Күрсәтелгән тәртип расланганчы тиешле бюджет ассигнованиеләрен һәм (яисә) бюджет йөкләмәләре лимитларын бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә (бүлүчеләргә) яки алучыларга житкерү рөхсәт ителми.

11. Халыкны социаль тәмин итүгә бюджет ассигнованиеләренә гражданнарга социаль түләүләр бирүгә йә халыкка социаль ярдәм күрсәтү чараларын гамәлгә ашыру максатларында гражданнар файдасына товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алуга бюджет ассигнованиеләре керә.

Халыкны социаль тәмин итүгә чыгым йөкләмәләре гавами норматив йөкләмәләр кабул итү нәтижәсендә барлыкка килергә мөмкин.

12. Юридик затларга (муниципаль учреждениеләргә субсидияләрдән тыш), шәхси эшмәкәрләргә, шулай ук физик затларга - товар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр житештерүчеләргә субсидияләр алынмый калган керемнәрне каплау һәм (яки) товарлар житештерү (подакцизлы товарлар), эшләр башкару, хезмәтләр күрсәтүгә бәйле чыгымнарны каплау максатларында түләүсез һәм кире кайтарылмый торган нигездә бирелә.

Юридик затларга (әлеге пунктның 1 абзацында күрсәтелгән субсидияләрдән тыш), индивидуаль эшмәкәрләргә, шулай ук физик затларга - товар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр житештерүчеләргә субсидияләр жирлек бюджеты турында авыл жирлеге Советы карары һәм аның нигезендә кабул ителә торган муниципаль жирле үзидарә органнары актларында каралган очракларда һәм тәртиптә жирлек бюджетыннан бирелә.

Юридик затларга (муниципаль учреждениеләргә субсидияләрдән тыш), шәхси эшмәкәрләргә, шулай ук физик затларга - товар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр житештерүчеләргә субсидияләр бирүне жайга сала торган муниципаль хокукый актлар түбәндәгеләрне билгеләргә тиеш: :

1) субсидияләр алу хокукына ия булган юридик затларны (муниципаль учреждениеләрдән тыш), индивидуаль эшкуарларны, физик затларны - товар, эш, хезмәт житештерүчеләрне (муниципаль учреждениеләрдән тыш) сайлап алу категорияләре һәм (яисә) критерийлары;

2) субсидияләр бирүнең максатлары, шартлары һәм тәртибе;

3) аларны биргәндә билгеләнгән шартлар бозылган очракта субсидияләрне кире кайтару тәртибе.

Әлеге пунктта каралган субсидияләр концессион килешүләр турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә төзелгән концессия килешүләрендә каралган шартлар һәм сроклар нигезендә жирле бюджеттан бирелергә мөмкин.

Муниципаль берәмлек исемнән бюджет йөкләмәләренең расланган лимитларының гамәлдә булу срогынан артып киткән вақытка концессион килешүләр төзү жирлек Башкарма комитетының норматив хокукый актларында каралган очракларда гамәлгә ашырыла.

Бюджет турындагы карарда юридик затларга (дәүләт (муниципаль) учреждениеләрдән тыш), шәхси эшмәкәрләргә, физик затларга конкурс

нигезендә бирелә торган субсидияләр рәвешендә грантлар бирүгә бюджет ассигнованиеләре каралырга мөмкин.

Әгәр әлеге тәртип алдагы абзацта каралган карарлар белән билгеләнмәгән булса, жирле бюджеттан күрсәтелгән субсидияләр бирү тәртибе жирлек Башкарма комитетының муниципаль хокукый актлары белән билгеләнә, алар Россия Федерациясә Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләргә туры килергә тиеш.

13. Юридик затларга жирле бюджеттан субсидияләр бирү турында шартнамәләр (киләшүләр) төзү, шул исәптән "Россия Федерациясендә сәнәгать сәясәте турында" 2014 елның 31 декабрәндәге 488-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә төзелгән махсус инвестицион контрактлар шартлары һәм муниципаль-шәхси партнерлык турында килешүләр, муниципаль берәмлек исемәнән расланган бюджет йөкләмәләре лимитларының гамәлдә булу срогыннан артып киткән вақытка концессион килешүләр төзү очракларда гамәлгә ашырыла., авыл жирлеге Башкарма комитетының ул билгеләгән тәртиптә кабул ителгән карарларында каралган тәртиптә.

Әлеге пунктның беренче абзацында күрсәтелгән субсидияләр бирү турында шартнамәләр (киләшүләр) һәм аларга үзгәрешләр кертүне яисә аларны өзүне күздә тоткан күрсәтелгән шартнамәләргә (киләшүләргә) өстәмә килешүләр Алабуга муниципаль районының Финанс-бюджет палатасы тарафыннан расланган типлаштырылган рәвешләр нигезендә төзелә.

14. Жирлек бюджетында бюджет һәм автоном учреждениеләргә, физик һәм (яки) юридик затларга муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә норматив чыгымнарны һәм муниципаль милекне тотуга норматив чыгымнарны исәпкә алып, муниципаль йөкләмәләрнең үтәлешен финанс белән тәмин итүгә субсидияләр карала.

Жирлек бюджетыннан бюджет һәм автоном учреждениеләргә башка максатларга субсидияләр бирелә ала.

Күрсәтелгән субсидияләрнең күләмен һәм шартларын билгеләү тәртибе жирлек башкарма комитеты карары белән билгеләнә.

15. Авыл жирлеге Советы карарында жирлек бюджеты турында муниципаль учреждениеләр булмаган башка коммерциягә карамаган оешмаларга субсидияләр каралырга мөмкин.

Жирлек бюджетыннан күрсәтелгән субсидияләр күләмен билгеләү һәм бирү тәртибе жирлек башкарма комитеты карары белән билгеләнә.

16. Муниципаль милектәге капитал төзелеш объектларына капитал салулар рәвешендә бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре муниципаль учреждениеләр һәм муниципаль унитар предприятиеләрнең төп чараларына капитал салулар рәвешендә муниципаль программалар, шулай ук жирлек Башкарма комитетының муниципаль хокукый актлары яисә жирлек башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән тәртиптә жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүчеләрнең карарлары белән карала.

17. Муниципаль милек объектларына бюджет инвестицияләрен эзерләү һәм тормышка ашыру турында карарлар жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан кабул ителә.

Муниципаль милектәге капитал төзелеш объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре сметалы бәясә 100 мең сумнан артык булган инвестицион проектлар нигезендә, жирлекнең капитал кертемнәр программасына кертелгән, һәр инвестицион проект буенча аерым-аерым жирлек бюджеты турындагы карарда чагылдырыла.

Муниципаль милектәге капитал төзелеш объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре смета бәясә 100 мең сумнан артык булган инвестиция проектлары нигезендә һәр инвестицион проект буенча аерым-аерым жирлек бюджетының жыелма бюджет язмасы составында чагылдырыла.

Муниципаль унитар предприятиегә хужалык алып бару хокукына нигезләнгән бюджет инвестицияләре бирү дәүләт (муниципаль) унитар предприятиеләре турындагы законнарда билгеләнгән тәртиптә муниципаль унитар предприятиенә устав фондын тиешле арттыруга китерә.

Оператив идарә хокукына нигезләнгән муниципаль унитар предприятиегә, автоном һәм бюджет учреждениесенә бюджет инвестицияләре бирү оператив идарә хокукындагы төп акчаларның, муниципаль унитар предприятие, автоном һәм бюджет учреждениесе хокукындагы төп акчаның тиешле бәясен арттыруга китерә.

Күрсәтелгән бюджет инвестицияләрен бирү жирлек башкарма комитеты карары белән билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Муниципаль милектәге капитал төзелеш объектларына капитал салулар рәвешендә бюджет инвестицияләре төп средстволарга концессион килешүләр нигезендә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

Жирлек бюджеты турында авыл жирлегә Советы карарында һәм (яисә) жыелма бюджет язмасында муниципаль милек объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләрен чагылдыру тәртибе жирлек Башкарма комитетының муниципаль хокукый акты белән билгеләнә.

Муниципаль милектәге капитал төзелеш объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре бюджетара субсидияләр хисабына финанслашыла торган инвестиция проектлары нигезендә һәр инвестиция проекты буенча аерым-аерым авыл жирлегә Советы карары белән расланьрга тиеш.

Муниципаль учреждениеләр һәм муниципаль унитар предприятиеләр булмаган юридик затларга бюджет инвестицияләре бирү Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә юридик затның финанс иминлегә турында документаль расланган Мәгълүмат (салым бурычы юк, уңай баланс, төп акчалар булу, кредит йөкләмәләренә төп акчалар бәясеннән артып китүче булмавы) булганда гамәлгә ашырыла.

Муниципаль учреждениеләр һәм муниципаль унитар предприятиеләр булмаган юридик затларга бюджет инвестицияләре бирү Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә гамәлгә ашырыла.

Статья 22. Жирлек Башкарма комитетының Резерв фонды

1. Жирлек бюджетының чыгымнар өлешендә жирлек Башкарма комитетының Резерв фондын булдыру күздә тотыла.

2. Жирлек Башкарма комитетының Резерв фонды күләме авыл жирлеге Советы карары белән билгеләнә һәм күрсәтелгән карар белән расланган чыгымнарның гомуми күләменә өч процентыннан артмаска тиеш.

3. Жирлек башкарма комитеты резерв фондының бюджет ассигнованиеләре жирлек башкарма комитеты карары белән расланган жирлек Башкарма комитетының Резерв фонды акчаларын Формалаштыру һәм тоту тәртибе турындагы Нигезләмә нигезендә файдаланыла.

4. Жирлек башкарма комитеты резерв фондының бюджет ассигнованиеләренән файдалану турындагы хисап тиешле чаралар үткәргәннән соң бер ай эчендә жирлекнең финанс органына, тиешле раслаучы документлар кушып, бирелә.

Резерв фонды акчаларыннан файдалану турындагы хисап бюджет үтәлеше турында квартал саен һәм еллык хисапларга теркәлә.

Статья 23. Жирлек бюджетында каралмаган чыгымнарны тормышка ашыру

1. Чыгым йөкләмәләренең яңа төрләрән кабул итүгә бюджет ассигнованиеләре бүлеп бирү яисә чыгым йөкләмәләренең гамәлдәге төрләрән үтәүгә бюджет ассигнованиеләрен арттыру бюджет ассигнованиеләрен бюджет турындагы карарга тиешле бюджет ассигнованиеләрен кертү шарты белән йә агымдагы финанс елында жирлек бюджетына өстәмә керемнәрнең тиешле чыганакалары булганда һәм (яисә) чыгымнарның аерым статьялары буенча бюджет ассигнованиеләре кыскартылганда, авыл жирлеге Советы карарына тиешле үзгәрешләр керткәннән соң, чираттагы финанс елы башыннан гына гамәлгә ашырылырга мөмкин. жирлек бюджеты.

Федераль дәүләт хакимияте органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары вәкаләтләрен финанслауга жирлек бюджеты чыгымнарын гамәлгә ашыру, федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнгән очраклардан тыш, рөхсәт ителми.

Статья 24. Авыл жирлегенә чыгым йөкләмәләре

1. Жирле эһәмияттәге мәсьәләләр һәм федераль законнар нигезендә жирле үзидарә органнары хәл итәргә хокуклы башка мәсьәләләр буенча муниципаль хокукый актлар кабул иткән очракта, шулай ук элге мәсьәләләр буенча муниципаль берәмлек (муниципаль берәмлек исеменнән) шартнамәләр (киләшүләр) төзүне, авыл жирлегенә чыгым йөкләмәләре (статья исеме 2007 елның 2 августындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә); муниципаль берәмлек исеменнән килешүләр (киләшүләр) төзү муниципаль казна учреждениеләре тарафыннан жирле үзидарә органнары тарафыннан мөстәкыйль билгеләнә һәм үз керемнәре һәм бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары исәбенә башкарыла.

2. Жирле үзидарә органнары тарафыннан тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда муниципаль хокукый актлар кабул итүгә

бәйле чыгым йөкләмәләре федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары нигезендә жирле үзидарә органнарының муниципаль хокукий актлары белән билгеләнә һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексының 140 статьясында каралган тәртиптә жирле бюджетка бирелә торган Татарстан Республикасы бюджетыннан субвенцияләр исәбеннән һәм чикләрендә үтәлә.

3. Жирлекнең жирле үзидарә органнары тарафыннан төзелгән килешүләр нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча тапшырылган вәкаләтләрнең бер өлешен гамәлгә ашыруга бәйле чыгым йөкләмәләре жирле бюджеттан Россия Федерациясе Бюджет кодексының 142.4 һәм 142.5 статьяларында каралган тәртиптә бирелә торган башка бюджетара трансфертлар исәбеннән һәм чикләрендә үтәлә.

4. Жирле үзидарә органнары, федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән очрактардан тыш, федераль дәүләт хакимияте органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары компетенциясенә кертелгән мәсьәләләрне хәл итүгә бәйле чыгым йөкләмәләрен билгеләргә һәм үтәргә хокуклы түгел.

Жирле үзидарә органнары башка муниципаль берәмлекләрнең жирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары компетенциясенә кертелмәгән һәм федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән аларның компетенциясеннән алынмаган мәсьәләләрне хәл итүгә бәйле чыгым йөкләмәләрен бары тик үз финанс чаралары булганда гына (бюджетара трансфертлардан тыш) билгеләргә һәм үтәргә хокуклы.

5. Жирлекнең чыгым йөкләмәләре реестры авыл жирлегә башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә алып барыла.

Статья 25. Бюджет кытлыгы

1. Авыл жирлегә Советының чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елына бюджет дефициты, кире кайтарылмый торган түләүләрнең расланган күләмен исәпкә алмыйча, жирлек бюджеты турындагы карары белән билгеләнә.

2. Авыл жирлегә Советы карары белән муниципаль берәмлек милкендәге акцияләрне сатудан һәм капиталда катнашуның башка рәвешләреннән керемнәр кытлыгын финанслау чыганакалары составында расланган очракта һәм жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчалар кимегән очракта жирлек бюджеты кытлыгы күрсәтелгән керемнәр суммасы һәм жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчалар күләме чикләрендә әлегә өлештә билгеләнгән чикләүләрдән артып китәргә мөмкин.

3. Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап күрсәткечләре буенча барлыкка килгән жирлек бюджеты кытлыгы күрсәтелгән чикләүләргә туры килергә тиеш.

Статья 26. Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары

1. Жирлек бюджеты кытлыгын эчке финанслау чыганакалары составына кертелә:

1) номиналь баясе Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль кыйммәтле кәгазьләрне урнаштырудан килгән акчалар һәм аларны түлүүгә юнәлдерелгән акчалар арасындагы аерма.;

2) жирик арасында Россия Федерациясе валютасында кредит оешмаларының жәлеп ителгән һәм түләнгән кредитлары арасындагы аерма;

3) жирик тарафыннан Россия Федерациясе валютасында жәлеп ителгән һәм түләнгән бюджет кредитлары арасындагы аерма жирик бюджетына Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетлары тарафыннан бирелгән бюджет кредитлары арасындагы аерма

4) тиешле финанс елы дәвамында жирик бюджеты акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчаларны үзгәртү.;

5) жирик бюджеты кытлыгын эчке финанслауның бүтән чыганакалары.

2. Жирик бюджеты кытлыгын эчке финанслауның башка чыганакалары составына кертелә:

1) жирик милкендәге акцияләрне һәм капиталда катнашуның башка рәвешләрен сатудан кергән керемнәр;

2) жирик бюджеты чаралары буенча курс аермасы;

3) муниципаль гарантияләрне Гарант тарафыннан үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы барлыкка килүгә китерсә йә бенефициарның принципалга карата таләп хокукы гарантка юл кую белән бәйлә очракта, жирик гарантияләрен үтәүгә Россия Федерациясе валютасында жибәрелә торган акчалар күләме йә гарантка бенефициарның принципалга Карата таләбе хокукларының юл бирелүе белән бәйлә рәвештә муниципаль гарантияләрне Гарант тарафыннан үтәү гарантка;

4) жирикнең башка бурыч йөкләмәләрен Россия Федерациясе валютасында түлүүгә жибәрелә торган акчалар күләме;

5) жирик бюджетыннан юридик затларга бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар белән жирик бюджетыннан юридик затларга бирелгән бюджет кредитлары суммасы арасындагы аерма юридик затларга Россия Федерациясе валютасында бирелгән бюджет кредитлары суммасы.;

6) жирик бюджетыннан Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар белән жирик бюджетыннан Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелгән бюджет кредитлары суммасы арасындагы аерма

7) жирик бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счеттан күчерелгән акчалар һәм жирик бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счетка күчерелгән акчалар арасындагы аерма (жирик бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счетта).

3. Агымдагы финанс елы башына жирик советының хокукый акты белән билгеләнгән күләмдә жирик бюджеты акчалары агымдагы финанс елында вакытлыча касса өзеклекләрен каплауга һәм жирик исемнән төзелгән товарлар белән тәмин итүгә, эшләр башкаруга, хезмәт күрсәтүләргә финанс хисап елында әлегә муниципаль контрактларның шартлары нигезендә түләнергә тиешле муниципаль контрактлар өчен

жирлек исеменнән төзелгән бюджет ассигнованиеләрен арттыруга күрсәтелгән максатларга файдаланылмаган бюджет ассигнованиеләре калдыгы суммасыннан артмаган күләмдә җибәрелә ала., жирлек бюджеты турында карарда каралган.

4. Калган акчалар белән идарә итү операцияләре составына жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счетта гамәлгә куючысы жирлек һәм шәхси счетлары Россия Федерациясе законнары нигезендә районның финанс-бюджет палатасында ачылган оешмалар акчаларын жәлеп итү һәм кире кайтару кертелә.

5. Жирлек бюджеты кытлыгын тышкы финанслау чыганаclarы составына кертелә:

1) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында бирелгән Россия Федерациясеннән чит ил валютасында жәлеп ителгән һәм жирлек тарафыннан түлөнгән бюджет кредитлары арасындагы аерма;

2) муниципаль гарантияләрне Гарант тарафыннан үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы барлыкка килүгә китерсә, максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясе тарафыннан бирелгән чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләрне үтәүгә җибәрелә торган акчалар күләме.

Статья 27. Муниципаль бурыч

1. Жирлек бурыч йөкләмәләре булырга мөмкин рәвешендә йөкләмәләрен буенча:

1) жирлекнең кыйммәтле кәгазьләренә (муниципаль кыйммәтле кәгазьләргә));

2) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка Россия Федерациясе валютасында жәлеп ителгән бюджет кредитлары;

3) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында чит ил валютасында Россия Федерациясеннән жәлеп ителгән бюджет кредитлары;

4) жирлек тарафыннан Россия Федерациясе валютасында кредит оешмаларыннан алынган кредитлар;

5) Россия Федерациясе валютасында белдерелгән жирлек гарантияләре (муниципаль гарантияләр);

6) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясенен Чит ил валютасында бирелгән муниципаль гарантияләргә;

7) Россия Федерациясе Бюджет кодексын гамәлгә керткәнче барлыкка килгән һәм муниципаль бурычка кертелгән башка бурыч йөкләмәләренә.

2. Муниципаль бурыч күләменә кертелә:

1) муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча бурычның номиналь суммасы;

2) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме (статья 2007 елның 2 августындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә);

3) жирлек тарафыннан кредит оешмаларыннан жәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч күләме;

4) муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;

5) жирлекнең түләнмәгән бүтән бурыч йөкләмәләре күләме.

3. Муниципаль эчке бурыч күләменә кертелә:

1) йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча бурычның номиналь суммасы;

2) йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында белдерелгән Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;;

3) йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында белдерелгән кредит оешмаларыннан жирлек тарафыннан жәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч күләме;

4) Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;

5) жирлекнең Россия Федерациясе валютасында түләнмәгән бүтән бурыч йөкләмәләре күләме.

4. Муниципаль тышкы бурыч күләменә кертелә:

1) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясеннән жирлек тарафыннан жәлеп ителгән чит ил валютасындагы бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

2) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында жирлек тарафыннан бирелгән муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме.

5. Жирлекнең бурыч йөкләмәләре кыска вакытлы (бер елдан кимрәк), уртача вакытлы (бер елдан биш елга кадәр) һәм озак вакытлы (биш елдан алып 10 елга кадәр) булырга мөмкин.

6. Муниципаль бурыч белән идарә итү муниципаль берәмлек уставы нигезендә авыл жирлеге башкарма комитеты (башкарма-боеру органы) тарафыннан башкарыла.

7. Муниципаль бурыч кенәгәсен алып бару жирлекнең финанс органы тарафыннан башкарыла.

8. Муниципаль бурыч китабына әлеге йөкләмә төрләре буенча жирлекнең бурыч йөкләмәләре күләме, аларның барлыкка килү һәм үтәлеше (башка нигезләр буенча туктату), йөкләмәләрне тәэмин итү рәвешләре турында белешмәләр, шулай ук аның составы, Муниципаль бурыч китабына кергән тәртибе һәм вакыты жирлек башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә торган башка мәгълүмат кертелә.

Статья 28. Муниципаль эчке һәм тышкы бурычыннан һәм жирлекнең бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләренең иң чик күрсәткечләре

1. Жирлек бюджеты турындагы карар нигезендә муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның (жирлекнең чит ил валютасындагы йөкләмәләре булганда), Чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына (Чираттагы финанс елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына торышы буенча), шул исәптән Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләр буенча бурычның иң югары чиге күрсәтелә, билгеләнә., (жирлекнең чит ил валютасында муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләре булган очракта).

2. Муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның югары чикләре (жирлекнең чит ил валютасындагы йөкләмәләре булганда) әлеге

статьяның 4 һәм 5 пунктларында билгеләнгән чикләүләрне үтәгәндә билгеләнә.

3. Муниципаль бурыч күләме чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) жирле бюджет керемнәренә, кире кайтарылмый торган түләүләрнең һәм (яисә) физик затлар керемнәренә салымнан түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәреннән түләүләрнең расланган күләмен исәпкә алмыйча, жирле бюджет керемнәренә гомуми күләменнән артмаска тиеш.

4. Муниципаль бурычка хезмәт күрсәтү чыгымнары күләме, түбәндәге таләпләрне үтәгәндә, жирлек бюджеты турындагы карар белән раслана:

1) Чираттагы финанс елында һәм план чорында (Чираттагы финанс елында) муниципаль бурычка хезмәт күрсәтү чыгымнары күләме чираттагы финанс елына һәм план чорына Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы законы белән расланган яисә чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) жирлек бюджеты турында карар белән расланган тиешле бюджет чыгымнарының гомуми күләменә (Чираттагы финанс елына) 10 процентыннан артмаска тиеш (Чираттагы финанс елына һәм план чорына).;

2) Чираттагы финанс елында һәм план чорында (Чираттагы финанс елында) чираттагы финанс елының 1 гыйнварына булган муниципаль бурычны түләү һәм аларга хезмәт күрсәтү буенча чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) жирлек бюджеты турында карар белән расланган жирле бюджетның салым, салым булмаган керемнәренә һәм Россия Федерациясә бюджет системасы бюджетларынан дотацияләрнең гомуми күләменнән (Чираттагы финанс елына) 20 проценттан артмаска тиеш.; күрсәтелгән нисбәтне исәпләгәндә, Чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килүче елның 1 гыйнварынан соң бурыч йөкләмәләрен вакытыннан алда түләүгә жибәрелә торган түләүләр суммасы исәпкә алынмый.

Статья 29. Россия Федерациясә валютасында белдерелгән жирлекнең бурыч йөкләмәләрен туктату һәм аларны муниципаль бурычтан төшереп калдыру

1. Әгәр Россия Федерациясә валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәсә муниципаль бурыч йөкләмәсә түләү шартлары белән каралган түләү датасыннан соң килүче датадан соң өч ел эчендә түләүгә тапшырылмаса (йөкләмәләрнең шартлары һәм жирлекнең муниципаль хокукый актларында билгеләнгән гамәлләр кредитор тарафыннан башкарылмаса), күрсәтелгән йөкләмә тулысынча туктатылган дип санала һәм, әгәр авыл жирлегә Советының муниципаль хокукый актларында башкасы каралмаган булса, муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

2. Муниципаль гарантияләр буенча Россия Федерациясә валютасындагы жирлекнең бурыч йөкләмәләре муниципаль гарантияләрне туктатуга нигез булып торган вакыйгалар (хәлләр) килеп туганда тулысынча туктатылган дип санала һәм күрсәтелгән вакыйгалар (хәлләр) килеп туган очракта муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

3. Жирлекнең башкарма комитеты, әлеге статьяның 1 пункттындагы беренче абзацында күрсәтелгән сроклардан соң, Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен муниципаль бурычтан төшереп калдыру турында муниципаль хокукый акт чыгара.

4. Муниципаль бурычтан төшереп калдыру Россия Федерациясе валютасында белдерелгән күчерелә торган муниципаль бурыч йөкләмәләре төрләре буенча жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarында исәптән төшерү суммаларын чагылдырмыйча аларны исәптән төшерү суммасына муниципаль бурыч күләмен киметү юлы белән гамәлгә ашырыла.

5. Әлеге статьяның 1 пункттындагы беренче абзацының, 2 һәм 3 пунктларының гамәлдә булуы кредит килешүләре буенча Россия Федерациясе, Россия Федерациясе субъектлары һәм башка муниципаль берәмлекләр алдында муниципаль бурыч йөкләмәләренә кагылмый.

6. Муниципаль бурычтан реструктурлаштырылган, шулай ук түләнгән (сатып алынган) муниципаль бурыч йөкләмәләрен муниципаль бурычтан төшереп калдыру Россия Федерациясе Бюджет кодексының 105 һәм 113 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

7. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләрнең эмиссия шартлары нигезендә аларны тулы күләмдә эмитлаштырган орган тарафыннан сатып алынган (Россия Федерациясе законнарында каралган операцияләренә алмаштыру нәтижәсендә яисә башка операцияләр) муниципаль кыйммәтле кәгазьләрнең чыгару, түләү датасына кадәр, күрсәтелгән орган карары буенча вакытыннан алда түләнгән дип танылырга мөмкин.

8. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмитенты үзе тарафыннан чыгарылган муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча йөкләмәләренә түләп бетерү датасы житкәнче сатып алынган (алмашу нәтижәсендә алынган яисә Россия Федерациясе законнарында каралган башка операцияләр нәтижәсендә алынган) дип танырга хокуклы.

Статья 30. Муниципаль бурыч алулар

1. Жирлекнең муниципаль эчке бурыч алулары дигәндә, муниципаль кыйммәтле кәгазьләренә урнаштыру юлы белән һәм Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларынан һәм кредит оешмаларынан авыл жирлегә исеменнән жирлек бюджетына заем акчаларын жәлеп итү аңлашыла, алар буенча Россия Федерациясе валютасында белдерелгән бурыч йөкләмәләре барлыкка килә.

2. Авыл жирлегенен муниципаль тышкы бурыч алулары дигәндә, Россия Федерациясе тарафыннан максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында жирлек исеменнән жирлек бюджетына федераль бюджеттан кредитлар жәлеп итү күздә тотыла, алар буенча жирлекнең чит ил валютасында белдерелгән бурыч йөкләмәләре барлыкка килә.

3. Муниципаль тышкы бурыч алулар Чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациясенен Дәүләт тышкы бурыч алулары программасына кертелгән проектларны финанслау максатларында гамәлгә ашырыла.

4. Муниципаль бурыч алуларны гамэлгә ашыру хокукына Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм жирлек уставы нигезендә жирлек исеменнән жирлек башкарма комитеты ия.

5. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләренә урнаштыру жирлек тарафыннан түбәндәге шартларны үтәгәндә гамэлгә ашырыла:

1) жирлекнең бурыч йөкләмәләре буенча кичектерелгән бурычлар булмау;;

2) жирлек тарафыннан исемлеге Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә торган юридик затларның бер яисә берничә рейтинг гамәлләрен гамэлгә ашыручы Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә торган дәрәжәдән ким булмаган күләмдә кредит рейтингы алынган.

6. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә аны бурыч тотрыклылыгының уртача дәрәжәсе булган заемчылар төркеменә керткән очракта, жирлек муниципаль бурыч алулар башкарырга, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясындагы 5 пункттында каралган жирлекнең бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләре күрсәткечләрен арттыруга китерә торган күләмнәрдә муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

7. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә ул бурыч тотрыклылыгының уртача дәрәжәсе булган заемчылар төркеменә кертелгән очракта, муниципаль гарантияләренә бары тик Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы белән муниципаль эчке һәм тышкы бурыч алулар, Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) муниципаль гарантияләр программаларын, шулай ук күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр кәргән очракта гына бирергә хокуклы.

8. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә аны бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә керткән очракта, жирлек муниципаль бурыч алуларны гамэлгә ашырырга, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясындагы 5 пункттында каралган жирлекнең бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләренә күрсәткечләрен арттыруга китерә торган күләмнәрдә муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

9. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә аны бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә керткән очракта, жирлек кредит оешмаларынан кредитлар рәвешендә һәм жирлекнең кыйммәтле кәгазьләрен урнаштыру юлы белән бары тик жирлекнең бурыч йөкләмәләрен рефинанслау максатларында гына, шулай ук Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларынан максатчан бюджет кредитлары рәвешендә муниципаль эчке бурыч алулар башкарырга хокуклы., Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясындагы 9 пункттында һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясындагы 7 пункттында каралган жирлекнең түләү сәләтен торгызу планы кысаларында бирелгән.

10. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә аны бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә керткән очракта, жирлек муниципаль тышкы бурыч алуларны гамәлгә ашырырга һәм муниципаль гарантияләрне чит ил валютасында бирергә хокуклы түгел.

11. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә ул бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә кертелгән очракта, муниципаль эчке бурыч алулар башкарырга, муниципаль гарантияләрне Россия Федерациясе валютасында бары тик Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы тарафыннан чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациясе валютасында расланган очракта гына (Чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациясе валютасында) бирергә хокуклы.), шулай ук күрсәтелгән программаларга үзгәреشلәр кертелде.

12. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясындагы 9 пунктында каралган жирлекнең түләү сәләтен торгызу планы кысаларында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларынан бирелгән максатчан бюджет кредитлары буенча йөкләмәләрне реструктуризацияләү рөхсәт ителми.

Статья 31. Муниципаль бурыч алуларның иң чик күләме

1. Тиешле финанс елына муниципаль бурыч алуларның иң чик күләме дип тиешле финанс елына муниципаль эчке һәм тышкы бурыч алулар программалары буенча жирлек бюджетына акча жәлеп итүнең жыелма күләме аңлашыла.

2. Жирлек бюджетына акча жәлеп итү күләме чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) муниципаль эчке һәм тышкы бурыч алулар программалары белән билгеләнә, һәм тиешле финанс елында акчаларны жәлеп итүнең гомуми суммасы, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 103 һәм 104 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алып, жирлек бюджеты кытлыгын финанслауга жибәрелә торган акчаларның гомуми суммасыннан һәм жирлек бюджеты турында тиешле финанс елына расланган жирлекнең бурыч йөкләмәләрен түләү күләмнәреннән артмаска тиеш.

3. Хисап финанс елында жирлек бурыч алуларының гомуми суммасы жирлек бюджеты кытлыгын финанслауга юнәлдерелгән акчаларның гомуми суммасыннан артып китсә, һәм агымдагы елның 1 гыйнварына жирлек бюджеты акчалары күрсәтелгән арттыру суммасында барлыкка килгән хисап финанс елы йомгаклары буенча жирлекнең бурыч йөкләмәләрен түләү күләмнәреннән артып китсә, агымдагы финанс елына бурыч алуларның иң чик күләмен киметеп, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 96 статьясында каралган максатларга юнәлдерелгә тиеш.

Статья 32. Жирлек тарафыннан чит ил валютасында бурыч алулар һәм гарантия бирү үзенчәлекләре

Жирлек Россия Федерациясеннән чит ил валютасында Бурыч Алырга, Россия Федерациясеннән, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 103

статьясындагы 25 пункты нигезлэмэлэрен исәпкә алып, жәлеп ителгән максатчан чит ил кредитлары акчаларын Россия Федерациясе тарафыннан куллану кысаларында гына чит ил валютасында гарантияләр бирергә хокуклы.

Статья 33. Муниципаль тышкы бурыч алулар программасы

1. Программа муниципальных внешних заимствований на очередной финансовый год и плановый период (очередной финансовый год) представляет собой перечень бюджетных кредитов, привлекаемых в бюджет Поселения из федерального бюджета в иностранной валюте в рамках использования целевых иностранных кредитов и (или) погашаемых в иностранной валюте в очередном финансовом году и плановом периоде (очередном финансовом году).

2. Программой муниципальных внешних заимствований определяются:

1) объем привлечения средств в бюджет Поселения и сроки погашения долговых обязательств, возникающих по бюджетным кредитам, привлекаемым в очередном финансовом году и плановом периоде (очередном финансовом году) в местный бюджет из федерального бюджета в иностранной валюте в рамках использования целевых иностранных кредитов;

2) объем погашения долговых обязательств Поселения в очередном финансовом году и плановом периоде (очередном финансовом году), возникших по бюджетным кредитам, привлеченным в бюджет Поселения из федерального бюджета в иностранной валюте в рамках использования целевых иностранных кредитов.

3. Программа муниципальных внешних заимствований на очередной финансовый год и плановый период (очередной финансовый год) является приложением к решению о бюджете Поселения на очередной финансовый год и плановый период (очередной финансовый год).

Статья 34. Муниципаль эчке бурыч алулар программасы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) муниципаль эчке бурыч алулар программасы (Чираттагы финанс елына һәм план чорына) Чираттагы финанс елында һәм план чорында (Чираттагы финанс елында) гамәлгә ашырыла һәм (яисә) түлэнгән тиешле бурыч йөкләмэләре төрләре буенча муниципаль эчке бурыч алулар исемлегеннән гыйбарәт.

2. Муниципаль эчке бурыч алулар программасы белән билгеләнә:

1) Чираттагы финанс елында һәм план чорында (Чираттагы финанс елында) муниципаль эчке бурыч алуларны гамәлгә ашырганда барлыкка килә торган бурыч йөкләмэләрен түләүнең иң чик сроклары (Чираттагы финанс елында) тиешле бурыч йөкләмэләре төрләре буенча жирле бюджетка акчалар жәлеп итү күләмнәре һәм тиешле бурыч йөкләмэләре төрләре буенча бурыч йөкләмэләрен түләүнең иң чик сроклары.;

2) тиешле бурыч йөкләмэләре төрләре буенча Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмэләрен түләү күләмнәре.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) муниципаль эчке бурыч алулар программасы Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) тиешле бюджет турында карарга кушымта булып тора.

4. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 105 статьясы нигезендә муниципаль эчке бурыч алулар программасында чагылдырылмый.

Статья 35. Муниципаль гарантияләр

1. Муниципаль гарантия принципалның бенефициар каршында шартнамәдән яисә башка алыш-бирештән (төп йөкләмәдән) барлыкка килгән акчалата йөкләмәләрен тиешенчә үтәүне тәмин итә.

2. Муниципаль гарантия принципал йөкләмәләрен вакытыннан алда үтәүне тәмин итми, шул исәптән принципалга аларның вакытыннан алда үтәлеше яисә принципал йөкләмәләрен үтәү вакыты якынлашкан вакыйгалар (шартлар) житкән очракта да.

3. Муниципаль гарантиянең язма формасы мәжбүри булып тора.

4. Муниципаль гарантия төп йөкләмә суммасы чагылдырылган валютада бирелә һәм үтәлә.

5. Муниципаль гарантия буенча Гарант принципалның үзенә тәмин ителгән йөкләмәсе буенча гарантия суммасы чикләрендә субсидиар жаваплылык тотта.

6. Муниципаль гарантиядә күрсәтелә:

1) Гарант исеме (тиешле гавами-хокукый белем бирү – жирлек) һәм Гарант исеменнән гарантия биргән орган исеме;

2) бенефициарның исеме;

3) принципалның исеме;

4) гарантия бирелә торган йөкләмә (төп йөкләмәнең исемен, бәяләмәсен һәм Номерын (булган очракта), төп йөкләмәнең гамәлдә булу вакытын яисә аның буенча йөкләмәләрне үтәү вакытын, якларның атамаларын, төп йөкләмәнең башка мөһим шартларын күрсәтеп));

5) Гарант йөкләмәләре күләме һәм гарантиянең иң чик суммасы;

6) гарантия бирү нигезләре;

7) гарантия үз көченә керү датасы яисә гарантия үз көченә керә торган вакыйга (шарт);

8) гарантиянең гамәлдә булу срогы;

9) гарантия очрагын билгеләү, гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбен кую вакыты һәм тәртибе;

10) гарантияне чакыртып алу нигезләре;

11) гарантия буенча йөкләмәләрне Гарант тарафыннан үтәү тәртибе;

12) гарантиянең тулы күләмдә яисә нинди дә булса өлешендә үтәлгәндә, принципалның гарантия белән тәмин ителгән йөкләмәләренең тулы күләмдә яисә нинди дә булса өлешендә үтәлгәндә (туктатылганда) гарантия суммасын киметү нигезләре һәм гарантиядә билгеләнгән башка очрактарда;

13) гарантияне туктату нигезләре;

14) гарантның алдан язма ризалыгыннан башка үзгәртелә алмый торган төп йөкләмә шартлары;

15) муниципаль гарантия буенча бенефициарга Гарант тарафыннан түлэнгән акчаларны каплау турында принципалга Гарант таләбе хокукы булу яисә булмау (принципалга карата гарантның регресс таләбе, регресс);

16) гарантиянең башка шартлары, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында, гарантның норматив хокукый актларында, Гарант исеменнән гарантия бирүче орган актларында билгелэнгән белешмәләр.

7. Гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукын күздә тотмый торган муниципаль гарантия бары тик муниципаль гарантия бирә торган жирлек милкендә булган хужалык жәмгыяте йөкләмәләре (өлешләре) буенча гына бирелә ала. Принципалны тулысынча яисә өлешчә хосусыйлаштырган очракта мондый муниципаль гарантия гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы белән бирелгән дип санала һәм принципалның Россия Федерациясе Бюджет кодексының 115.3 статьясы һәм Россия Федерациясе граждан законнары таләпләренә туры килә торган жирлек башкарма комитеты актларында билгелэнгән вакытта гарантның принципалга карата регресс таләбен канәгатьләндерү буенча принципалның йөкләмәләрен үтәүне тәмин итү бурычы барлыкка килә, тулы күләмдә яисә гарантиянең нинди дә булса өлешендә үтәлүенә бәйле рәвештә барлыкка килгән. Күрсәтелгән тәминат бирелгәнче муниципаль гарантияне үтәү рөхсәт ителми.

8. Муниципаль гарантиянең үз көченә керүе календарь дата яисә гарантиядә күрсәтелгән билгеле бер вакыйга (шартлар) башлану белән билгеләнә.

9. Гарант бенефициарның алдан язма рөхсәтеннән башка муниципаль гарантия шартларын үзгәртәргә хокуклы түгел.

10. Муниципаль гарантия буенча бенефициарның гарантка карата булган таләпләр, яңа хужага (сатып алуыга) облигациягә хокукларның яңа хужасына (эмитентка) күчүгә, принципал (эмитентның) йөкләмәләрен үтәүгә бәйле рәвештә, кыйммәтле кәгазьләр турында Россия Федерациясе законнарында билгелэнгән таләпләренә хокукларын тапшырудан (күчүдән) тыш, алдан язма ризалыгыннан башка тапшырыла (бүтән нигезләр буенча күчәргә) алмый.

11. Муниципаль гарантия гарантиядә күрсәтелгән очракларда һәм нигезләр (шул исәптән әлеге статьяның 6 пунктындагы 14 пунктчасында күрсәтелгән гарантның язма ризалыгыннан башка үзгәртелгән очракта), шулай ук бу статьяның 7 пунктында һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексының 115.3 статьясындагы 5 пунктында билгелэнгән бурыч принципалы үтәлгәндә Гарант тарафыннан таныла.

12. Муниципаль гарантия буенча акча түләү турында бенефициар таләбе (гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбе) гарантиядә билгелэнгән очракта гына гарантка бирелергә мөмкин. Гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбе гарантиядә билгелэнгән тәртиптә, гарантиядә күрсәтелгән документларны кушып, язма рәвештә гарантка белдерелергә тиеш.

13. Бенефициар муниципаль гарантиядә һәм муниципаль гарантияне бирү турындагы килешүдә билгелэнгән срогыннан элек гарантияне үтәү турында таләпләрне, шул исәптән принципалның гарантиясе белән тәмин ителгән йөкләмәләренә үтәү срогы якынлашкан дип санала торган вакыйгалар (шартлар) вакытында да, күрсәтергә хокуклы түгел.

14. Гарант гарантия үтөлөшө турында бенефициар талэбен кую турында принципалга хэбэр итэргэ һәм принципалга талэпнең күчөрмөсөн тапшырырга тиеш.

15. Гарант муниципаль гарантиядэ билгелэнгән срукта, бенефициарның күрсәтелгән талэпкэ кушып бирелгән документлар белән Гарантия үтөлөшө турындагы талэбен карарга һәм гарантия шартларына талэплэр һәм аңа кушып бирелгән документлар туры килү-килмөвен тикшерергэ тиеш.

16. Гарантия үтөлөшө турында бенефициар талэбе һәм аңа кушып бирелгән документлар гарантия шартларына туры килми дип таныла һәм гарант бенефициарга аның талэбен канэгательндерүдән баш тарта:

1) гарантия бирелгән срук тэмамланганнан соң (гарантиянең гамәлдэ булу срукы) гарантка талэп һәм (яисэ) аңа кушып бирелгән документлар гарантка тапшырылган);

2) талэп һәм (яисэ) аңа кушып бирелгән документлар гарантиядэ билгелэнгән тэртипне бозып, гарантка тапшырылды;

3) талэп һәм (яисэ) аңа кушып бирелгән документлар гарантия шартларына туры килми;

4) бенефициар принципал һәм (яисэ) өченче затлар тарафыннан тэкъдим ителгән принципалның гарантия белән тэмин ителгән йөкләмэлэренең тиешле үтөлөшөн кабул итүдән баш тартты;

5) элге статьяның 7 пунктында һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексының 115.3 статьясындагы 6 пунктында билгелэнгән очрактарда;

6) гарантиядэ билгелэнгән башка очрактарда.

17. Гарантиянең үтөлөшө турында бенефициар талэбе һәм (яисэ) аңа кушып бирелгән документлар нигезсез һәм (яисэ) муниципаль гарантия шартларына туры килми дип танылган очракта, гарант бенефициарга аның талэбен канэгательндерүдән баш тарту турында хэбэр итэргэ тиеш.

18. Гарант бенефициар талэбенэ каршы принципал тэкъдим итэ алырлык каршылыкларны чыгарырга хоуклы. Гарант хэтта принципал алардан баш тарткан яки үз бурычын таныган очракта да элге каршылыкларга хоукун югалтмый.

19. Гарантия үтөлөшө турында бенефициар талэбен һәм аңа кушып бирелгән документларны нигезле һәм муниципаль гарантиянең тиешле шартлары дип танылган очракта, гарант гарантия буенча йөкләмәне гарантиядэ билгелэнгән вакытта үтэргэ тиеш.

20. Гарантның бенефициар каршындагы муниципаль гарантиядэ каралган йөкләмөсе гарантия белән тэмин ителгән принципалның срукы чыккан йөкләмэлэре күлөмөндэ, лэкин гарантия суммасыннан да артмый.

21. Гарантның муниципаль гарантия буенча бенефициар алдындагы йөкләмөсе туктатыла:

1) гарантта билгелэнгән күлөмдэ бенефициарга Гарант тарафыннан акча түлөп,;

2) гарантиядэ билгелэнгән вакыт узганнан соң, ул бирелгән (гарантиянең гамәлдэ булу срукы);

3) принципал һәм (яисэ) өченче затлар тарафыннан принципалның гарантия белән тэмин ителгән йөкләмэлэрен үтэгән йэ принципалның күрсәтелгән йөкләмэлэрен бүтөн нигезлэр буенча (бенефициар тарафыннан

гарантка һәм (яисә) судка бирелгән гарантия үтөлеше турында гарантка карата таләп булу-булмауга карамастан) туктатылган очракта, яисә принципалның күрсәтелгән йөкләмәләрен башка нигезләр буенча (бенефициар тарафыннан гарантка һәм (яисә) судка биргән таләпнең булу-булмавына карамастан));

4) гарантка кире кайтару юлы белән бенефициарның үз хокукларыннан һәм (яисә) бенефициарның гарантия буенча үз йөкләмәләреннән азат итү турында язма гаризасы буенча үз хокукларыннан баш тартуы нәтижәсендә, принципал тарафыннан Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1151 статьясында каралган гарантия буенча мондый гарантия буенча бенефициарлар һәм киләчәктә алар барлыкка килү өчен нигезләр фактта булмаган очракта гарантияне кире кайтару нәтижәсендә, гарантны гарантия буенча үз йөкләмәләреннән азат итү турында гарантия буенча үз хокукларыннан;

5) әгәр тәмин ителешенә гарантия бирелгән принципалның йөкләмәсе билгеләнгән срокта барлыкка килмәсә;

6) бенефициар гарантка һәм (яисә) гарантка гарантка гарантия үтөлеше турында гарантка таләп куйганнан соң төп йөкләмәне (шул исәптән принципалны һәм (яисә) бенефициарны бетерүгә бәйле рәвештә) туктатуга яисә аның гамәлдә булмавын алыш-биреш дип тануга бәйле рәвештә;;

7) бенефициарның башка затка яисә бенефициарга караган башка нигезләр буенча гарантка гарантия, хокуклар һәм (яисә) бурычлар буенча таләп хокукларын бүтән затка тапшырган очракта, гарантның алдан язма ризалыгыннан (күрсәтелгән таләпләрнең (хокукларның һәм бурычларның) яңа хужасына (сатып алуыга) облигациягә хокукларның яңа хужасына (сатып алуыга) күчүенә бәйле рәвештә, кыйммәтле кәгазьләр турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән таләпләрне (хокукларын) алдан тапшырудан (күчүдән тыш), принципалның (эмитентның));

8) принципал тарафыннан башка затка тапшырылган яисә принципалга караган хокукларның һәм (яисә) бурычларның (бурычның) башка нигезләре буенча башка затка күчкән очракта, гарантның алдан язма ризалыгыннан башка, төп йөкләмә буенча принципалга караган хокукларның һәм (яисә) бурычларның (бурычның) башка нигезләре буенча принципал тарафыннан тапшырылган очракта;;

9) гарантияләрдә күрсәтелгән очрактарда һәм нигезләр буенча гарантияне чакыртып алу нәтижәсендә;

10) гарантиядә билгеләнгән башка очрактарда.

22. Гарантның аның буенча йөкләмәләре туктатылганнан соң бенефициарның гарантияне тотып калу күрсәтелгән гарантия буенча нинди дә булса хокукларны сакламый.

23. Муниципаль гарантияне туктату турында мәгълүм булган Гарант бу хакта бенефициарга һәм принципалга хәбәр итәргә тиеш.

Бенефициар һәм муниципаль гарантияне чакыртып алу яисә туктатуга китерә торган хәлләрнең килеп чыгуы турында мәгълүм булган принципал бу хакта гарантка хәбәр итәргә тиеш.

24. Гарант тарафыннан муниципаль гарантияне үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы барлыкка килүгә китерсә йә

бенефициарның принципалга Карата таләбе хокукларының гарантка юл куюы белән бәйле булса, мондый муниципаль гарантияне үтәү өчен акча тиешле бюджет кытлыгын финанслау чыганакларында исәпкә алына, ә мондый муниципаль гарантия буенча йөкләмәләрне үтәү бюджет кредиты бирү буларак чагыла.

25. Әгәр Гарант тарафыннан муниципаль гарантияне үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы барлыкка килүгә китермәсә йә бенефициарның принципалга карата таләп хокукы гарантка юл кую белән бәйле булмаса, мондый муниципаль гарантияне үтәү өчен акча тиешле бюджет чыгымнарында исәпкә алына.

26. Гарант тарафыннан гарантия буенча йөкләмәләрнең тулы күләмдә яисә нинди дә булса өлешендә үтәү йөзеннән түләнгән акчалар регрессы тәртибендә гарантка кайтару яисә гарантка бенефициарның принципалга карата бирелгән таләп хокукларын үтәү йөзеннән алынган акчалар бюджет кредитларын кире кайтару буларак чагылдырыла.

27. Муниципаль гарантияләр белән тәмин ителгән кредитлар һәм кредитлар максатчан булырга тиеш.

28. Муниципаль гарантия белән тәмин ителгән кредит (займ) акчаларын максатсыз файдалану факты ачыкланган очракта, муниципаль гарантия бирү турында шартнамәдә билгеләнгән йөкләмәләрне үтәмәгән яисә тиешенчә үтәмәгән очракта, принципал һәм бенефициар Россия Федерациясе законнарында, муниципаль гарантия бирү турында килешүдә билгеләнгән жаваплылыкка ия.

29. Бенефициарлар булып торган йөкләмәләрне тәмин итүдә бирелә торган муниципаль гарантиянең үзенчәлекләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

30. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмиссиясе нәтижәсендә барлыкка килгән йөкләмәләр буенча муниципаль гарантияләрне бирү һәм үтәү үзенчәлекләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

31. Муниципаль гарантияләрне бирү тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның нигезендә кабул ителгән әлеге карар белән билгеләнә.

Статья 36. Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр программасы

1. Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы, түбәндәге мәгълүматларны күрсәтеп, Чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләр исемлегеннән гыйбарәт:

- 1) гарантияләрнең гомуми күләме;
- 2) һәр юнәлеш (максатлар), категория (төркемнәр) һәм (яисә) гарантиянең һәр юнәлеше (максатлары) буенча принципаллар атамаларын күрсәтеп гарантияләү юнәлешләре (максатлары) ;
- 3) гарантның принципалларга карата регресс таләбе хокукы булу (булмау) ;
- 4) гарантияләрне бирү һәм үтәүнең башка шартлары;

2. Россия Федерациясе валютасында белдерелгән йөкләмэләр буенча муниципаль гарантияләр бары тик Россия Федерациясе валютасында гына бирелә һәм үтәлә.

3. Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы бюджет турында тиешле карарга кушымта булып тора.

Статья 37. Чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программасы

1. Чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы Чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр исемлегеннән гыйбарәт, түбәндәге мәгълүматларны күрсәтеп:

1) һәр юнәлеш (максатлар), категория (төркемнәр) һәм (яисә) гарантиянең һәр юнәлеше (максатлары) буенча принципаллар атамаларын күрсәтеп гарантияләү юнәлешләре (максатлары) ;

2) гарантияләр һәм алар тарафыннан тәмин ителә торган йөкләмэләр валютасы;

3) гарантияләрнең гомуми күләме;

4) гарантның принципалларга карата регресс таләбе хокукы булу (булмау) ;

5) гарантияләрне бирү һәм үтәүнең башка шартлары.

2. Муниципаль гарантия муниципаль гарантия белән тәмин ителә торган йөкләмэләр белдерелгән валютада бирелә һәм үтәлә.

3. Чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы бюджет турындагы карарга кушымта булып тора.

Статья 38. Жирлек алдындагы акчалата йөкләмэләр

1. Акча йөкләмэләре буенча жирлек алдындагы бурыч булып акча средстволары суммасы тора, аны жирлек алдындагы акчалата йөкләмә нигезендә билгеле бер датага түлэргә тиеш.

2. Жирлекнең финанс активлары жирлек алдында акча йөкләмэләре буенча таләпләрне формалаштыра.

3. Жирлек алдындагы акчалата йөкләмэләр буенча бурычны исәптән төшерү һәм торгызу кагыйдәләре (нигезләре, шартлары һәм тәртибе), Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган очраклардан тыш, районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнә.

4. Жирлек алдындагы акчалата йөкләмэләрне (акчалата йөкләмэләр буенча бурычларны) исәпкә алу, шулай ук күрсәтелгән йөкләмэләр һәм алыш-бирешләр буенча таләп хокукларын гамәлгә ашыру Россия Федерациясе Бюджет кодексының 932 статьясындагы 4 пунктында күрсәтелгән тиешле орган яисә Россия Федерациясе Бюджет кодексының 932 статьясындагы 5 пунктында күрсәтелгән вәкаләтле зат тарафыннан гамәлгә ашырыла.

5. Әгәр килешүдә башкасы билгеләнмәгән булса, жирлек алдындагы акчалата йөкләмэләр тиешле сумманы жирлек бюджетының бердәм счётына күчәргәннән бирле үтәлгән булып санала.

Статья 39. Муниципаль кыйммэтле кэгазьлэр

1. Жирлек исеменнэн чыгарылган кыйммэтле кэгазьлэр муниципаль кыйммэтле кэгазьлэр дип таныла.
2. Муниципаль кыйммэтле кэгазьлэрнең эмитенты-жирлек уставы муниципаль бурыч алуларны тормышка ашыру хокукына ия булган башкарма комитет.
5. Жирлек тарафыннан чыгарылырга мөмкин булган муниципаль кыйммэтле кэгазьлэр төрлөре һәм аларның эмиссиясе һәм мөрәжәгатъләре тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

Статья 40. Муниципаль кыйммэтле кэгазьлэрне урнаштыруның иң чик күлэмнәре

Чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елына (Чираттагы финанс елына) муниципаль кыйммэтле кэгазьлэрнең иң чик күләме номиналь бәя буенча тиешле бюджет турында Карарда билгеләнгән муниципаль эчке бурычның югары чикләреннән тыш авыл жирлеге Советы тарафыннан билгеләнә.

Бүлек 2. Жирлек бюджеты проектын төзү

Статья 41. Жирлек бюджеты проектын төзү тәртибе

1. Жирлек бюджеты проекты нигезендә төзелә:
  - Россия Федерациясе Президентының Россия Федерациясе Федераль жылышына Россия Федерациясе бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләр) билгели торган юлламасы нигезләмәләре;;
  - Россия Федерациясе бюджет сәясәтенә, салым сәясәтенә һәм таможня-тариф сәясәтенә төп юнәлешләре (Россия Федерациясе субъектларының бюджет һәм салым сәясәтенә төп юнәлешләре, муниципаль берәмлекләрнең бюджет һәм салым сәясәтенә төп юнәлешләре);;
  - жирлекнең социаль-иқтисади үсеш фаразлары;
  - муниципаль программаларны (муниципаль программалар проектларын, күрсәтелгән программаларның үзгәрешләре проектларын).
2. Жирлек бюджеты проекты өч елга (Чираттагы финанс елына һәм план чорына) төзелә һәм раслана.

Жирлек бюджеты проекты Чираттагы финанс елына төзелә һәм раслана икән, жирлек башкарма комитеты уртача сроклы финанс планын эшли һәм раслый.
3. Бюджет проектын төзү тәртибе һәм сроклары бюджет законнары һәм авыл жирлеге Советының муниципаль хокукий актлары таләпләрен үтәп, жирлек башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.
4. Жирлек бюджеты проектын турыдан-туры төзүне жирлекнең финанс органы башкара.

5. Жирлек бюджеты проектын үз вакытында һәм сыйфатлы итеп төзү максатларында жирлекнең финанс органы барлык жирле үзидарә органнарыннан, бюджет барлыкка китерүче предприятиеләрдән, учреждениеләрдән, оешмалардан кирәкле белешмәләр алырга хокуклы.

6. Жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразы өч елдан да ким булмаган чорга, шул исәптән Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан эшләнә.

Чираттагы финанс елына һәм план чорына социаль-икътисадый үсеш фаразы план чорының параметрларын төгәлләштерү һәм план чорының икенче елы параметрларын өстәү юлы белән эшләнә.

Социаль-икътисадый үсеш фаразына аңлатма язуында фараз параметрларын нигезләү, шул исәптән фаразланган үзгәрешләрнең сәбәпләрен һәм факторларын күрсәтеп, элек расланган параметрлар белән чагыштыру китерелә.

Бюджет проектын төзү яки карау барышында жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразын үзгәртү бюджет проектынның төп характеристикаларын үзгәртүгә китерә.

7. Бюджет керемнәре авыл жирлеге Советына бюджет турында карар проекты кертелгән көнгә гамәлдә булган Россия Федерациясе законнары, шулай ук Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары һәм жирлек бюджетының салым булмаган керемнәрен билгели торган муниципаль хокукый актлар шартларында жирлекнең социаль-икътисадый үсешен фаразлау нигезендә фаразлана.

8. Жирлекнең финанс планы ел саен, Россия Федерациясе Бюджет кодексы положениеләрен үтәп, жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән форма һәм тәртиптә эшләнә һәм раслана һәм авыл жирлеге Советына жирлек бюджеты проекты белән бер үк вакытта бирелә.

Жирлекнең уртача вакытлы финанс планы күрсәткечләре һәм жирлек бюджеты проектынның төп күрсәткечләре бер-берсенә туры килергә тиеш.

Расланган урта сроклы финанс планы жирлеге булырга тиеш түбәндәге параметрлары:

1) жирлек бюджеты керемнәренә һәм чыгымнарының фаразланган гомуми күләме;

2) бюджет акчаларын баш бүлүчеләр, бюджет чыгымнарын классификацияләү бүлекләре, бүлекчәләре буенча бюджет ассигнованиеләре күләмнәре йә бюджет акчаларын баш бүлүчеләр, муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программага карамаган юнәлешләре буенча бюджет ассигнованиеләре күләмнәре

3) жирле бюджетларга салым керемнәреннән авыл жирлеге Советының муниципаль хокукый актлары белән билгеләнә торган күчерүләр нормативлары;

4) бюджет кытлыгы (профицит) ;

5) муниципаль бурычның иң югары чиге, Чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына.

Авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан жирлекнең уртача сроклы финанс планының өстәмә күрсәткечләрен раслау каралырга мөмкин.

Жирлекнең уртача сроклы финанс планы күрсәткечләре индикатив характерга ия һәм чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнең

уртача сроклы финанс планын эшлэгәндә һәм раслаганда үзгәртелергә мөмкин.

Уртача сроклы финанс планы план чорына күрсәтелгән план параметрларын төгәлләштерү һәм план чорының икенче елына Параметрларны өстәү юлы белән эшләнә.

Уртача сроклы финанс планы проектына аңлатма язуында уртача сроклы финанс планы параметрларын нигезләү, шул исәптән, планлаштырыла торган үзгәрешләрнең сәбәпләрен күрсәтеп, элек хупланган параметрлар белән чагыштыру китерелә.

9. Гамәлдәге чыгым йөкләмәләрен һәм жирлекнең кабул ителә торган йөкләмәләрен үтәү өчен бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы һәм муниципаль хокукый актлар нигезендә жирлекнең финанс органы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру гамәлдәге һәм кабул ителә торган йөкләмәләрен үтәүгә бюджет ассигнованиеләре буенча аерым гамәлгә ашырыла.

10. Жирлек бюджеты хисабына тормышка ашырыла торган муниципаль программалар жирлек башкарма комитеты карары белән раслана.

Муниципаль программаларны эшләү турында карарлар кабул итү тәртибе, шулай ук аларны формалаштыру һәм гамәлгә ашыру сроклары жирлек башкарма комитеты карары белән билгеләнә.

Муниципаль программаларны (ярдәмче программаларны) тормышка ашыруга бюджет ассигнованиеләре күләме авыл жирлегә Советының Бюджет чыгымнарының ведомство структурасы составында жирлек бюджеты турындагы карары белән жирлек Башкарма комитетының хокукый акты нигезендә һәр программа (ярдәмче программа) буенча бюджет чыгымнарының максатчан статьясы нигезендә раслана.

Чираттагы финанс елыннан башлап финанслауга тәкъдим ителә торган муниципаль программалар жирлек башкарма комитеты карары белән жирлек бюджеты турындагы карар проекты авыл жирлегә Советына кертелгән көнгә кадәр бер айдан да соңга калмыйча расланыйрга тиеш.

Һәр муниципаль программа буенча ел саен аны тормышка ашыруның нәтижәлелеген бәяләү үткәрелә. Үткәрү тәртибе һәм муниципаль программаны тормышка ашыруның нәтижәлелеген бәяләү критерийлары жирлек башкарма комитеты карары белән билгеләнә.

Муниципаль программаны тормышка ашыруның нәтижәлелеген бәяләү нәтижәләре буенча жирлек башкарма комитеты житәкчесе тарафыннан авыл жирлегә Советына бюджет турындагы карар проекты кертелгән көнгә кадәр бер айдан да соңга калмыйча, Чираттагы финанс елыннан башлап, программаны тормышка ашыруга бюджет ассигнованиеләрен кыскарту яки аны гамәлгә ашыруны вакытыннан алда туктату турында Карар кабул ителергә мөмкин.

Өлеге карар кабул ителгән очракта һәм жирлек бюджетында муниципаль контрактлар программаларын үтәү өчен төзелгән очракта муниципаль контрактлардан килеп чыга торган чыгым йөкләмәләрен үтәүгә бюджет ассигнованиеләре карала, алар буенча яклар тарафыннан аларны туктату турында килешүгә ирешелмәгән.

11. Жирлек бюджетында ведомство максатчан программаларын гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре каралырга мөмкин, аларны эшләү, раслау һәм тормышка ашыру жирлек башкарма комитеты карары белән билгеләнгән тәртиптә башкарыла.

12. Авыл жирлеге Советының авыл жирлеге бюджеты турындагы карары проектында бюджет керемнәренәң гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет дефициты (профицит), шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында, авыл жирлеге Советы карарларында билгеләнгән башка күрсәткечләр (бюджет турындагы Карардан тыш) керә торган бюджетның төп характеристикалары булырга тиеш.

Бюджет турында карар белән раслана:

- жирлек бюджеты керемнәренәң Баш администраторлары Исемлеге;
- жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакаларының Баш администраторлары Исемлеге;
- бюджет ассигнованиеләрен Чираттагы финанс елына (Чираттагы финанс елына һәм план чорына) бюджет чыгымнары классификациясенәң чыгымнар төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре), максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм эшчәнлек программасыз юнәлешләре), төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре), төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре), төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) буенча бүлү (статья 2007 елның 2 августындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә) чираттагы финанс елына (Чираттагы финанс елына һәм план чорына), шулай ук бюджет чыгымнары классификациясенәң бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, авыл жирлеге Советының муниципаль хокукый акты белән билгеләнгән очракларда;
- Чираттагы финанс елына бюджет чыгымнарының ведомство структурасы, бюджеттан тыш дәүләт фондлары бюджетларыннан тыш;
- гавами норматив йөкләмәләренә үтәүгә юнәлдерелгән бюджет ассигнованиеләренәң гомуми күләме;
- Чираттагы финанс елында һәм план чорында (Чираттагы финанс елында һәм план чорында) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан һәм (яисә) башка бюджетларына бирелә торган бюджетара трансфертлар күләме;);
- Чираттагы финанс елына һәм план чорының беренче елына бюджет расланса, шартлы рәвештә расланган (расланган) чыгымнарның гомуми күләме бюджет чыгымнарының гомуми күләменәң кимендә 2,5 проценты күләмендә, план чорының икенче елына бюджет чыгымнарының гомуми күләменәң кимендә 5 проценты күләмендә;
- Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары (Чираттагы финанс елына һәм план чорына));
- Чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килүче елның 1 гыйнварына муниципаль эчке бурычның иң югары чиге, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның иң югары чиге күрсәтелеп, ;

- муниципаль эчке һәм тышкы бурыч алулар, Россия Федерациясе валютасында һәм чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программалары;;

- жирлек бюджетының Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, авыл жирлеге Советының муниципаль хокукый акты белән билгеләнгән башка күрсәткечләр.

13. Жирлек бюджеты проекты авыл жирлеге Советының муниципаль хокукый актында билгеләнгән тәртиптә халык алдында тыңлауларда фикер алышырга тиеш.

Статья 42. Жирлек бюджеты проектына экспертиза үткөрү

1. Жирлек бюджеты турындагы карар проектын авыл жирлеге Советына раслауга тапшырганнан соң, авыл жирлеге Советы Рәисе, шушы документлар белән бергә, жирлекнең Контроль-хисап органына финанс һәм бюджет законнары таләпләренә туры килү-килмәүгә экспертиза үткөрүгә жирлек бюджеты турындагы карар проектын тапшырырга тиеш.

Тиешле бәяләмә алганнан соң, жирлек бюджеты проекты авыл жирлеге Советы Рәисе тарафыннан авыл жирлеге Советына раслауга тапшырыла яки эшләп бетерү өчен жирлек башкарма комитетына кире кайтарыла.

Бүлек 3. Жирлек бюджеты проектын карау һәм раслау

Статья 43. Авыл жирлеге Советы каравына жирлек бюджеты турында карар проектын кертү

1. Жирлек башкарма комитеты авыл жирлеге Советы каравына агымдагы елның 15 ноябрәнән дә соңга калмыйча Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турында карар проектын кертә.

2. Бюджет проекты белән бер үк вакытта авыл жирлеге Советына әлеге Нигезләмә һәм Россия Федерациясе Бюджет законнары нигезендә документлар һәм материаллар тапшырыла.

Статья 44. Жирлек бюджеты турындагы карар проекты белән бер үк вакытта тапшырыла торган документлар һәм материаллар

Жирлек бюджеты турындагы карар проекты белән бер үк вакытта авыл жирлеге советына түбәндәге документлар тапшырыла:

- жирлекнең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;

- агымдагы финанс елының узган чорында жирлекнең социаль-икътисади үсешенең яқынча нәтижәләре һәм агымдагы финанс елында жирлекнең социаль-икътисади үсешенә көтелүче нәтижәләр;;

- жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразы;

- Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнең берләштерелгән бюджетының төп характеристикалары (керемнәрнең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, дефицитның (профицитның) фаразы йә урта сроклы финанс планы проекты;;

- жирлек бюджеты проектына аңлатма язуы ; ;

- бюджетара трансфертларны бүлү методикалары яки проектлары һәм исәпләп чыгару;
- Чираттагы финанс елы ахырына муниципаль бурычның ин югары чиге (Чираттагы финанс елы ахырына һәм план чорының һәр елы ахырына);
- муниципаль эчке һәм тышкы бурыч алулар, Россия Федерациясе валютасында һәм чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программалары;;
- агымдагы финанс елына жирлек бюджеты үтәлешен бәяләү;
- авыл жирлеге бюджетының керем чыганакалары реестры;
- башка документлар һәм материаллар.

Муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программалы булмаган юнәлешләре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү бюджеты турындагы карар расланган очракта, бюджет турында карар проектына муниципаль программалар паспортлары (күрсәтелгән паспортларга үзгәрешләр проектлары) тапшырыла.

Статья 45. Авыл жирлеге Советының жирлек бюджеты турында карар проектын карау тәртибе

1. Авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан ике эш көне дәвамында авыл жирлеге Советы каравына кертелгәннән соң, авыл жирлеге Советы Рәисе авыл жирлеге бюджеты турында карар проекты кертелгәннән соң, аны Советның эш органына - икътисади үсеш, Бюджет, салымнар, тариф сәясәте, эшмәкәрлекне үстерү, бюджетара һәм жир-милек мөнәсәбәтләре мәсьәләләре буенча комиссиягә жиберә.

2. Комиссия әлеге проектны алган көннән алып биш эш көне эчендә тапшырылган документларның һәм материалларның Россия Федерациясе бюджет законнарына туры килү-килмәве турында бәяләмә эзерли.

3. Авыл жирлеге Советы рәисе Комиссия бәяләмәсе нигезендә авыл жирлеге Советы тарафыннан жирлек бюджеты турында карар проектын карап тикшерүгә кабул итү яки аны эшләп бетерү өчен Башкарма комитетка кире кайтару турында Карар кабул ителә.

4. Жирлек бюджеты турындагы карар проекты барлык кирәкле документлар һәм материаллар белән авыл жирлеге Советына, эшләп бетерү өчен, биш эш көне эчендә тапшырылырга тиеш.

5. Авыл жирлеге бюджеты турында карар проекты буенча гариза ясау хокукына һәм аны авыл жирлеге Советында карау барышында авыл жирлеге башкарма комитеты житәкчесе, жирлекнең финанс органы житәкчесе яки аның вәкаләтле вазыйфаи затлары ия.

6. Авыл жирлеге Советы утырышында авыл жирлеге бюджеты турында карар проектын караганда авыл жирлеге Советы жирлекнең башкарма комитеты житәкчесенең докладын яки Аның кушуы буенча жирлекнең финанс органы житәкчесе докладын һәм икътисади үсеш, Бюджет, салымнар, тариф сәясәте, эшмәкәрлекне, бюджетара һәм жир-мөлкәт мөнәсәбәтләрен үстерү мәсьәләләре буенча комиссия рәисенең өстәмә докладын тыңлый һәм жирлек бюджеты проектын раслау яки аны кире кагу турында Карар кабул итә.

7. Авыл жирлеге Советының жирлек бюджеты турындагы карары Чираттагы финанс елының 1 гыйнварыннан үз көченә керә.

8. Авыл жирлеге Советының агымдагы финанс елы башыннан жирлек бюджеты турындагы карары үз көченә кермәсә:

1) жирлекнең финанс органы бюджет акчаларын баш бүлүчегә бюджет ассигнованиеләрен һәм бюджет йөкләмәләренең лимитларын финанс хисап елында бюджет ассигнованиеләренең уникаль өлешенән һәм бюджет йөкләмәләре лимитларыннан артмаган күләмдә ай саен житкерергә хокуклы;

2) авыл жирлеге Советы карары белән жирлек бюджеты турында билгеләнә торган башка күрсәткечләр авыл жирлеге Советы карары белән авыл жирлеге Советының финанс хисап елына бюджеты турында карары белән билгеләнгән күләмнәрдә (нормативларда) һәм тәртиптә кулланыла.

9. Әгәр жирлек бюджеты турында Совет карары агымдагы финанс елы башланганнан соң үз көченә керсә, жирлек башкарма комитеты авыл жирлеге Советы карарына һәм раславына жирлек бюджеты турында карар проектына тапшыра.

Күрсәтелгән карар проекты авыл жирлеге Советы тарафыннан тәкъдим ителгән көннән алып 15 көннән дә артмаган вакытта карала һәм раслана.

10. Жирлек бюджеты турындагы карар проектына карау һәм аны авыл жирлеге Советы карары белән билгеләнгән раслау тәртибе Чираттагы финанс елының 1 гыйнварыннан бюджет турындагы карар үз көченә керүне, шулай ук күрсәтелгән карар белән Россия Федерациясе Бюджет кодексының 184.1 статьясы нигезендә күрсәткечләрен һәм характеристикаларны раслауны күздә тотарга тиеш.

11. Жирлек бюджеты турындагы карар, әгәр Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм (яки) жирлек бюджеты турындагы карарда башкасы каралмаган булса, 1 гыйнвардан үз көченә керә һәм финанс елының 31 декабренә кадәр гамәлдә була.

Жирлек бюджеты турындагы карар аңа кул куйганнан соң жиде көннән дә соңга калмыйча рәсми рәвештә басылып чыгарга тиеш.

Бүлек 4. Жирлек бюджеты үтәлеше

Статья 46. Бюджет үтәлеше нигезләре

1. Жирлек бюджетының үтәлеше жыелма бюджет язмасы һәм касса планы нигезендә башкарыла.

Бюджет үтәлешен оештыру жирлекнең финанс органына йөкләнә.

2. Жирлек бюджеты кассаның бердәмлеге һәм чыгымнарның ведомствога буйсынуы нигезендә башкарыла.

3. Жирлек бюджетының үтәлеше жирлек башкарма комитеты тарафыннан тәмин ителә.

4. Жирлекнең жирле үзидарә органнары жирлек бюджетының баланслылыгын тәмин итәләр, федераль законнарның һәм Татарстан Республикасы законнарының бюджет-хокук мөнәсәбәтләрен жайга салу, бюджет процессын гамәлгә ашыру, муниципаль бурычның дефициты, күләме һәм структурасы, жирлекнең бюджет йөкләмәләрен үтәүне тәмин итәләр.

Статья 47. Сводная бюджетная роспись

1. Жыелма бюджет язмасын төзү һәм алып бару тәртибе жирлекнең финанс органы житәкчесе боерыгы белән билгеләнә.

Жыелма бюджет язмасын раслау һәм аңа үзгәрешләр кертү жирлекнең финанс органы житәкчесе тарафыннан башкарыла.

2. Жыелма бюджет язмасының расланган күрсәткечләре жирлек бюджеты турындагы Советның карарына туры килергә тиеш.

Жирлек бюджеты турындагы Совет карарына үзгәрешләр кертү турында Карар кабул ителгән очракта, жирлекнең финанс органы житәкчесе жыелма бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр кертә.

3. Бюджет үтәләше барышында жыелма бюджет язмасы күрсәткечләре, Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган очрактарда, жирлек бюджеты турындагы Совет карарына үзгәрешләр кертмичә, жирлекнең финанс органы житәкчесе карары нигезендә үзгәртелергә мөмкин.

4. Чыгымнар буенча жыелма бюджет язмасының расланган күрсәткечләре Чираттагы финанс елы башланганчы бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә житкерелә.

5. Жыелма бюджет язмасына, жирлек бюджетының бердәм сетындагы калдыктар белән идарә итү операцияләреннән тыш, бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджет ассигнованиеләре дә кертелә.

6. Бюджет турында карар агымдагы финанс елы башыннан үз көченә кермәсә:

Жирлекнең финанс органы бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә бюджет ассигнованиеләрен һәм бюджет йөкләмәләренең лимитларын финанс хисап елында бюджет ассигнованиеләренең уникаль өлешеннән һәм бюджет йөкләмәләре лимитларынан артмаган күләмдә ай саен житкерергә хокуклы;

бюджет турында карарда билгеләнә торган башка күрсәткечләр хисап финанс елына бюджет турында карар белән билгеләнгән күләмнәрдә (нормативларда) һәм тәртиптә кулланыла;

Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бюджетара трансфертлар бүлү һәм (яисә) бирү тәртибе хисап финанс елына билгеләнгән рәвештә саклана.

Әгәр бюджет турында карар финанс елы башланганнан соң өч ай узгач үз көченә кермәсә, жирлекнең финанс органы билгеләнгән абз шартларын үтәгәндә бюджет үтәләшен оештырырга хокуклы. 2-4 әлегә пункт.

Шул ук вакытта жирлекнең финанс органы хокуклы түгел:

бюджет йөкләмәләре лимитларын һәм бюджет ассигнованиеләрен Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән юридик һәм физик затларга бюджет инвестицияләре һәм субсидияләренә житкерергә;

бирергә бюджет кредитлары;

кварталга исәпләгәндә алдагы финанс елының сизгедән артык бурыч алуларының күләме күләмендә бурыч алуларны гамәлгә ашыру;

резерв фондларын формалаштыру.

Күрсәтелгән чикләүләр гавами норматив йөкләмәләренә үтәүгә, муниципаль бурычка хезмәт күрсәтү һәм түләүгә, халыкара шартнамәләренә үтәүгә бәйле чыгымнарга кагылмый.

7. Әгәр жирлек бюджеты турында карар агымдагы финанс елы башланганнан соң үз көченә керсә, күрсәтелгән карар үз көченә кертгән көннән бер ай эчендә жирлекнең башкарма комитеты, бюджет үтәлешен исәпкә алып, бюджет күрсәткечләрен ачыклаучы бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертү турындагы карар проектының совет каравына һәм раславына тапшыра.

Күрсәтелгән карар проекты Совет тарафыннан тәкъдим ителгән көннән алып 15 көннән дә артмаган вакытта карала һәм раслана.

8. Авыл жирлеген Советның бюджет-хокук мөнәсәбәтләрен жайга салучы карарларында, жирлек бюджеты турындагы Карардан тыш, жирлекнең финанс органы жетәкчесе карарлары нигезендә бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә, жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертү өчен өстәмә нигезләр каралырга мөмкин.

Статья 48. Касса планы

1. Касса планында агымдагы финанс елында бюджетка касса керемнәре һәм бюджеттан касса түләүләренең фаразлары аңлашыла.

2. Жирлекнең финанс органы касса планын төзү һәм алып бару тәртибен, шулай ук бюджет акчаларын баш бүлүче, бюджет керемнәренең баш администраторы, бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторы тарафыннан касса планын төзү һәм алып бару өчен кирәкле белешмәләргә тапшыру составын һәм срокларын билгели.

Статья 49. Керемнәр буенча бюджет үтәлеше

Жирлек бюджетының керемнәр буенча үтәлеше Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә башкарыла.

Статья 50. Чыгымнар буенча бюджет үтәлеше

1. Жирлек бюджетының чыгымнар буенча үтәлеше, Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләрен үтәп, жирлекнең финанс органы билгеләгән тәртиптә башкарыла.

2. Жирлек бюджетының чыгымнар буенча үтәлешен күздә тотып:

- 1) Бюджет һәм акчалата йөкләмәләргә кабул итү һәм исәпкә алу;
- 2) раслау акчалата йөкләмәләрен;
- 3) Акчалата йөкләмәләргә түләүне санкцияләү;
- 4) акчалата йөкләмәләргә үтәлешен раслау.

3. Жирлекнең бюджет акчаларын алучы бюджет йөкләмәләрен аңа жеткерелгән бюджет йөкләмәләргә лимитлары чикләрендә кабул итә.

Бюджет акчаларын алучы бюджет йөкләмәләрен физик һәм юридик затлар, индивидуаль эшкуарлар белән бүтән шартнамәләр төзү юлы белән яисә Россия Федерациясе законнары, башка хокукый акт, килешү нигезендә кабул итә.

4. Бюджет акчаларын алучы бюджет акчалары исәбеннән түләү бурычын түләү һәм аларны түләүне санкцияләү өчен кирәкле башка документлар нигезендә раслай.

5. Алабуга муниципаль районының финанс-бюджет палатасы бюджет һәм акчалата йөкләмәләрне исәпкә куйганда, акчалата йөкләмәләрне түләүне санкцияләгәндә, әлеге статьяның 1 пунктында каралган тиешле тәртип нигезендә, контрольлек итә:

Бюджет йөкләмәләрен бюджет йөкләмәләренә тиешле лимитларыннан яисә бюджет акчаларын алуыга житкерелгән бюджет ассигнованиеләреннән артмау, шулай ук бюджет чыгымнары классификациясе кодының бюджет йөкләмәсе турындагы мәгълүматның туры килү-килмәве;

тиешле бюджет йөкләмәсе турында исәпкә куелган мәгълүматның акчалата йөкләмәсе турындагы мәгълүматка туры килүе;

түләү документында күрсәтелгән мәгълүматның акчалата йөкләмәгә түләү өчен, акчалата йөкләмә турындагы мәгълүматның туры килүе;

акчалата йөкләмә барлыкка килүне раслый торган документлар булу.

Алабуга муниципаль районының Финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә һәм әлеге статьяның 1 пунктында каралган тәртиптә әлеге пунктта күрсәтелгән мәгълүматка өстәп, контрольгә алынырга тиешле башка мәгълүмат билгеләнергә мөмкин.

Бюджет йөкләмәсе муниципаль контракт нигезендә барлыкка килгән очракта, муниципаль контракт турындагы мәгълүматларның муниципаль ихтияжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрен сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында Россия Федерациясе законнарында каралган контрактлар реестрында туры килүен һәм муниципаль контракт нигезендә барлыкка килгән бюджет йөкләмәсе турындагы мәгълүматның муниципаль контракт шартлары нигезендә исәпкә алынуын контрольдә тоту гамәлгә ашырыла.

Акчалата йөкләмәләрне түләү (гавами норматив йөкләмәләр буенча акчалата йөкләмәләрдән тыш) бюджет акчаларын алуыга житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә гамәлгә ашырыла.

Гавами норматив йөкләмәләр буенча акчалата йөкләмәләрне түләү бюджет ассигнованиеләрен алуыга житкерелгән бюджет ассигнованиеләре чикләрендә башкарылырга мөмкин.

6. Акчалата йөкләмәләренә үтәлешен раслау физик яисә юридик затлар, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары, халыкара хокук субъектлары бюджетлары файдасына бюджетның бердәм сөтыннан акчаларны төшереп калдыруны раслый торган түләү документлары нигезендә, шулай ук бюджет акчаларын алуыларның акчалата йөкләмәләрен үтәү буенча акчалата булмаган операцияләр уздыруны раслый торган башка документлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

Статья 51. Бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджет үтәлеше

1. Бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча жирлек бюджетының үтәлеше жыелма бюджет язмасы нигезендә баш администратор, администратор тарафыннан башкарыла, бюджетның бердәм сөтында калган акчалар белән идарә итү операцияләреннән тыш, жирлекнең финанс органы билгеләгән тәртиптә башкарыла.

2. Бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджет ассигнованиеләре исәбеннән үтәлергә тиешле акчалата йөкләмәләрне түләүне санкцияләү жирлекнең финанс органы билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Статья 52. Бюджет үтәләше буенча операцияләрне исәпкә алу өчен шәхси счетлар

1. Жирлек бюджетын үтәү буенча бюджет процессында катнашучылар тарафыннан аларның бюджет вәкаләтләре кысаларында гамәлгә ашырыла торган операцияләрне исәпкә алу Федераль казначылыкның территориаль органында һәм (яисә) Татарстан Республикасы Финанс министрлыгының территориаль органында Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезләмәләре нигезендә ачыла торган шәхси счетларда башкарыла. Федераль казначылыкта ачыла торган шәхси счетлар, Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган вәкаләтләр кысаларында, Федераль казначылык тарафыннан билгеләнгән тәртиптә алып барыла.

Татарстан Республикасы Финанс министрлыгының территориаль органында ачыла торган шәхси счетлар Россия Федерациясе Бюджет кодексында, Татарстан Республикасы Бюджет кодексында каралган вәкаләтләр кысаларында Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә ачыла һәм алып барыла.

Статья 53. Бюджет сметасы

1. Авыл жирлеге муниципаль казна учреждениеләренең бюджет сметасы, Россия Федерациясе Финанс министрлыгы билгеләгән гомуми таләпләр нигезендә, бюджет акчаларын баш бүлүче тарафыннан билгеләнгән тәртиптә төзелә, раслана һәм алып барыла.

2. Бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы жирле үзидарә органы булып торучы муниципаль казна учреждениесенең бюджет сметасы әлеге орган житәкчесе тарафыннан раслана.

Казна учреждениесенең бюджет сметасының расланган күрсәткечләре казна учреждениесе функцияләрен үтәүне тәэмин итү буенча бюджет йөкләмәләрен кабул итү һәм (яки) үтәү өчен аңа житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитларына туры килергә тиеш.

Казна учреждениесенең бюджет сметасында өстәмә рәвештә казна учреждениесенең бюджет сметасын төзү һәм алып бару тәртибендә каралган башка күрсәткечләр расланьрга тиеш.

Житәкчесе казна учреждениесенең бюджет сметасын раслау тәртибе нигезендә аны раслау хокукына ия булган бюджет сметасы күрсәткечләре чыгым төрләренең элементлары (төркемчәләре һәм элементлары) кодлары буенча, шулай ук тиешле төркемнәренең (статьяларының) статьялары (статьялары) кодлары буенча, житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә Дәүләт идарәсе секторы операцияләрен классификацияләүнең тиешле төркемнәренең (статьяларының) кодлары буенча житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә детальләштерелергә мөмкин.

Статья 54. Финанслауның иң чик күләме

1. Жирлекнең финанс органы тарафыннан билгеләнгән очракта һәм тәртиптә чыгымнар буенча жирлек бюджетын үтәүне оештырганда агымдагы финанс елының тиешле чорында акчалата йөкләмәләрне түләүнең иң чик күләмен (финанслауның иң чик күләме) раслау һәм аны баш бүлүчегә, бүлүчегә һәм бюджет акчаларын алучыларга житкерү карала ала.

2. Финанслауның иң чик күләме, тулаем алганда, агымдагы финанс елы башыннан ай саен яки квартал саен арта баручы нәтижә белән, яки бюджет акчаларын төп бүлүчеләрне, бүлүчеләрне һәм алучыларны финанслауга гаризалар нигезендә, тиешле кварталга билгеләнә.

Статья 55. Бюджет үтәгәндә бюджет турында карар белән расланганнан артык фактта алынган керемнәрдән файдалану

1. Жирлек бюджетын үтәгәндә расланган керемнәрнең гомуми күләменнән артырак фактта алынган керемнәр, агымдагы финанс елына һәм план чорына бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә генә, жирлек бюджеты нигезендә жыелма бюджет язмасында каралган күләмдә бюджет ассигнованиеләре житмәгән очракта, жирлекнең гавами норматив йөкләмәләрен үтәүгә жирлек финанс органы тарафыннан жибәрелә ала.

2. Бюджет үтәләше турындагы карар белән расланган керемнәрдән тыш фактта алынган максатчан билгеләнештәге физик һәм юридик затлардан, шул исәптән әлеге Нигезләмәнең 45 статьясындагы 3 пунктында билгеләнгән тәртиптә жирлек бюджетына керүче бюджетара трансфертлар һәм түләүсез керемнәр, агымдагы финанс елына һәм план чорына бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә, жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертмичә, бюджет чыгымнарын арттыруга жибәрелә.

3. Акцияләрдән һәм капиталда катнашуның башка рәвешләреннән алынган акчалар жирлек бюджетына норматив буенча 100 процент күчерелергә тиеш.

Статья 56. Бюджет иммунитеты

1. Жирлек бюджеты иммунитеты хокукый режимнан гыйбарәт, бу очракта жирлек бюджеты акчасына түләтүләр, Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән очрактардан тыш, бары тик суд акты нигезендә генә башкарыла.

2. Жирлек бюджетлары акчаларына суд приставлары хезмәте тарафыннан түләттерү, Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән очрактардан тыш, башкарылмый.

3. Жирле үзидарә органнарының яисә әлеге органнарның вазыйфаи затларының законсыз гамәлләре (гамәл кылмавы) нәтижәсендә гражданга яисә юридик затка, шулай ук жирлек акчалары исәбеннән акча түләттерү турында бүтән Дәгъвалар буенча Суд актларын (бюджет акчаларын баш бүлүчеләрнең субсидиар жаваплылыгы тәртибендә акчаны эзләтеп алу турында суд актларыннан тыш) кайтару түбәндәге тәртиптә башкарыла::

Башкарма документ суд карарының резолютив өлөшөндө - суд актын үтөү чыганагының-жирлек казнасы хисабына үтөлөргө тиеш.

Суд актын башкару өчөн жирлекнең финанс органына тапшырыла.

Судта муниципаль берәмлек мәнфэгатылэрен яклаучы жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүчө, суд акты чыгарылганнан (кабул ителгәннән) соң 10 көн эчендө жирлекнең финанс органына эшне карау нәтижэлэре турында мәгълүмат жибэрергө тиеш.

Суд тарафыннан муниципаль берәмлеккө карата куела торган һәм муниципаль казна хисабыннан канэгатылэндерелә торган дөгъва яисә башка таләплэрне канэгатылэндергәндө, муниципаль берәмлек бюджеты акчаларын судта муниципаль берәмлек мәнфэгатылэрен тәкъдим иткән баш бүлүчө шулай ук жирлекнең финанс органына суд актына карата шикаять бирү өчөн нигезлэрнең булуы турында хәбәр итә.

Суд актына шикаять бирү өчөн нигезлэр булган очракта муниципаль берәмлек бюджеты акчаларын баш бүлүчө жирлекнең финанс органына суд акты законлы көчөнө кергән көннән бер айдан да соңга калмыйча шикаять бирү нәтижэлэре турында мәгълүмат бирергө тиеш.

4. Үтөү өчөн килгән башкарма документка түбәндөгелэр беркетелергө тиеш: суд тарафыннан расланган суд актының күчөрмәсе, аның нигезендө ул бирелгән, шулай ук түлэттерүченең банк счёты реквизитларын күрсәтеп, гариза.

Гаризага, вәкилнең вәкаләтлэрен таныклаучы ышаныч кәгазе яки нотариаль расланган ышаныч кәгазе яки башка документның күчөрмәсе кушымтасы белән, түлэтүчө яки аның вәкиле кул куя.

Башкарма кәгазьнең дубликаты суд тарафыннан тиешенчә расланган аны бирү турында суд билгеләмәсенең күчөрмәсе белән бергә үтөлүгә юнәлтелә.

Жирлекнең финанс органы тарафыннан башкарма документ кабул ителгән очрактарда биш көн эчендө кире кайтарыла:

- югарыда күрсәтелгән документны тапшырмау;

- санап үтелгән документларның Россия Федерациясе Граждан процессуаль кодексы, Россия Федерациясе арбитраж процессуаль кодексы һәм "башкарма производство турында" 1997 елның 21 июлендөгө 119-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән таләплэргә туры килмәве;"

- башкарма документны үтөү өчөн Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән срокны бозу;;

- түлэтүченең башкарма документны кире алу турында гариза бирүе.

Үтөү өчөн кергән башкарма документларны судка кайтарып бирергө мөмкин:

- суд тарафыннан башкарма документны кире алу турында гариза (яисә суд акты) бирү;

- бурычлы тарафыннан, йә түлэттерүчө тарафыннан, йә суд тарафыннан үтөлөргө тиешле суд актын юкка чыгара торган документ тапшыру;

- невозможность осуществить возврат документов, поступивших на исполнение, взыскателю.

В случае возврата в суд исполнительных документов по указанным основаниям взыскателю направляется уведомление с приложением всех поступивших от него документов.

Возвращение исполнительного документа взыскателю не является препятствием для нового предъявления указанного документа к исполнению в пределах срока, исчисляемого в соответствии с Законом "Об исполнительном производстве".

Исполнение судебного акта о взыскании денежных средств с муниципального образования за счет средств бюджета должно быть произведено Финансовым органом Поселения в течение 3 месяцев со дня поступления исполнительного листа на исполнение.

В случае невозможности исполнения судебного акта в обозначенный срок Финансовый орган Поселения возвращает исполнительный документ с указанием причины неисполнения с приложением соответствующих документов, подтверждающих невозможность исполнения судебного акта, и разъясняет порядок обращения в службу судебных приставов согласно Федеральному Закону "Об исполнительном производстве".

Исполнение судебных актов осуществляется за счет ассигнований, предусмотренных на эти цели решением о бюджете. При исполнении судебных актов в объемах, превышающих ассигнования, утвержденные решением о бюджете на эти цели, вносятся соответствующие изменения в сводную бюджетную роспись.

Финансовый орган Поселения ведет учет и осуществляет хранение исполнительных документов и иных документов, связанных с их исполнением и предъявленным за счет средств казны.

Финансовый орган Поселения письменно извещает взыскателя о поступлении судебных актов в течение трех дней с момента их поступления заказным письмом с уведомлением и почтовой описью вложения.

Статья 57. Завершение текущего финансового года

1. Агымдагы финанс елында бюджет үтөлөшө буенча операцияларне төгәлләү, Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләре нигезендә, жирлекнең финанс органы билгеләгән тәртиптә башкарыла.

Жирлек бюджеты үтөлөшө буенча операциялар агымдагы елның 31 декабрендә тәмамлана.

2. Агымдагы финанс елының бюджет ассигнованиеләре, бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм финанслауның иң чик күләмнәре агымдагы елның 31 декабрендә үз көчләрен югалталар.

3. Максатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар рәвешендә алынган бюджетара трансфертлар агымдагы финанс елының 1 гыйнварына кадәр бирелгән бюджет керемәнә кире кайтарылырга тиеш.

Максатчан билгеләнешә булган, кулланылмаган бюджетара трансфертлар калдыгы тиешле бюджет керемәнә күчәрелмәгән очракта, әлегә акчалар, Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләрне үтәп, бюджет керемәнә түләттерелергә тиеш.

Бюджет акчаларының баш администраторы тарафыннан финанс хисап елында файдаланылмый торган субсидияләр һәм башка бюджетара трансфертлар рәвешендә бирелгән бюджетара трансфертларга ихтыяж булу (булмау) турында Карар кабул итү, шулай ук алар элегрәк бирелгән

бюджетка күрсәтелгән бюджетара трансфертларны кире кайтару, аларга ихтыяж булу турында Карар кабул иткәндә, элегрәк бирелгән бюджет чыгымнары турындагы хисап нигезендә гамәлгә ашырыла. , һәм тәкъдим ителгән акчалар бюджетка кергән көннән алып 30 календарь көнөнән дә соңга калмыйча тапшырылырга тиеш.

4. Бюджет акчаларының баш администраторының агымдагы финанс елында файдаланылмаган максатчан билгеләнештәге бюджетара трансфертларга ихтыяж булу турындагы карары нигезендә, күрсәтелгән бюджетара трансфертларның калдыгыннан артмаган күләмдә акчалар, күрсәтелгән бюджетара трансфертларның калдыгын арттырмый торган күләмдә, күрсәтелгән бюджетара трансфертларны бирү максатларына туры килә торган бюджет чыгымнарын финанс белән тәэмин итү өчен, чираттагы финанс елында бюджетка кире кайтарылырга мөмкин.

5. Файдаланылмый калган бюджетара трансфертларны түләттерү Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

6. Жирлекнең финанс органы агымдагы финанс елы тәмамланганда бюджет акчаларын алучыларны Чираттагы финанс елының гыйнварында Россия Федерациясендә эш булмаган бәйрәм көннәрендә аларның эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен кирәкле акчалар белән тәэмин итү тәртибен билгели.

7. Агымдагы финанс елы ахырына Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә банк депозитларында урнаштырылган акчалар булу рәхсәт ителә.

Бүлек 5. Жирлек бюджеты үтәлеше турында отчет эзерләү, карау һәм раслау

Статья 58. Бюджет хисапчылыгын эзерләү

1. Бюджет исәбе һәм бюджет хисапчылыгы нигезләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм бюджет законнарының башка нормалары белән билгеләнә.

2. Жирлекнең бюджет хисапчылыгы еллык хисап булып тора. Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисап квартал саен була.

3. Жирлекнең бюджет хисапчылыгы һәм хисаплары бюджет акчаларының тиешле баш администраторларының (администраторларының) жыелма бюджет хисапчылыгы нигезендә жирлекнең финанс органы тарафыннан төзелә.

4. Жирлекнең бюджет хисапчылыгы жирлекнең финанс органы тарафыннан жирлекнең башкарма комитетына тапшырыла.

Агымдагы финанс елының беренче кварталында, ярты еллыгында һәм тугыз аенда жирлек бюджеты үтәлеше турындагы Отчет авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан раслана һәм шулай ук авыл жирлеге Советына, жирлекнең Контроль-хисап органына жиберелә.

5. Жирлекнең бюджет акчаларын баш бүлүчеләр, жирлек бюджеты керемнәренә Баш администраторлары, жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакаларының Баш администраторлары ведомство буйсынуындагы бюджет акчаларын алучылар (бүлүчеләр), бюджет

керемнәре администраторлары, бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары администраторлары тарафыннан бирелгән бюджет хисаплылыгы нигезендә жыелма бюджет хисаплылыгын төзиләр.

Жирлек бюджеты акчаларының Баш администраторлары жирлекнең финанс органына жыелма бюджет хисаплылыгын, 1 квартал, ярты еллык, тугыз ай, финанс елы хисапларын тапшыралар.

6. Бюджет хисаплылыгын үз эченә ала:

1) хисап чорында жирлек бюджеты үтәләше турында хисап, жирлек бюджеты керемнәре, чыгымнары һәм дефициты күрсәтелеп, хисап (статья 2007 елның 2 августындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә);

2) бюджет үтәләше балансы;

3) эшчәнлекнең финанс нәтижеләре турында хисап;

4) хисап хәрәкәте турында акча;

5) Аңлатма язуы.

Статья 59. Жирлек бюджеты үтәләше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү

1. Жирлек бюджеты үтәләше турындагы еллык хисап авыл жирлеге Советында каралганчы тикшерелергә тиеш, ул бюджет акчалары баш администраторларының бюджет хисаплылыгын тышкы яктан тикшерүне һәм бюджет үтәләше турында еллык хисапка бәяләмә эзерләүне үз эченә ала.

2. Жирлек бюджеты үтәләше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү жирлекнең Контроль-хисап органы тарафыннан башкарыла.

3. Жирлекнең Контроль-хисап органына тышкы тикшерү өчен Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә бюджет хисаплылыгы һәм әлеге Нигезләмәнең 46 статьясындагы 6 өлешендә каралган документлар тапшырыла.

4. Башкарма комитет, агымдагы елның 1 апреленнән дә соңга калмыйча, аңа бәяләмә эзерләү өчен, жирлек бюджеты үтәләше турында хисап тапшыра. Жирлек бюджеты үтәләше турындагы еллык хисапка бәяләмә эзерләү эшләре бер айдан да артмаган вакыт эчендә башкарыла.

5. Бюджет үтәләше турындагы еллык хисапка бәяләмә авыл жирлеге Советына бер үк вакытта жирлекнең башкарма комитетына да юлланган Контроль-хисап органы тарафыннан тапшырыла.

Статья 60. Авыл жирлеге Советы каравына жирлек бюджеты үтәләше турында хисап кертү

1. Жирлек бюджеты үтәләше турындагы еллык хисап авыл жирлеге Советы карары белән раслана.

2. Жирлек бюджеты үтәләше турындагы еллык хисап белән бер үк вакытта жирлек башкарма комитеты тарафыннан авыл жирлеге Советының бюджет үтәләше турында карары проекты, резерв фонды ассигнованиеләренең үтәләше турында хисап, жирлек бюджетыннан бирелгән бюджет кредитлары турында хисап, эчке бурычның торышы турында хисап һәм бюджет законнары нигезендә башка хисап тапшырыла.

3. Авыл жирлеге Советы, Контроль-хисап органы бәйләмәсен алганнан соң, жирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисапны карый.

Бюджет үтәлеше турындагы еллык хисапны карау нәтижеләре буенча авыл жирлеге Советы Бюджет үтәлеше турындагы карарны раслау яисә кире кагу турында Карар кабул итә.

Авыл жирлеге Советы Бюджет үтәлеше турындагы карар кире каккан очракта, ул дәрәс булмаган яисә тулы чагылдырылмаган мәгълүматларны бетерү һәм бер айдан артмаган кабат тапшыру өчен кире кайтарыла.

4. Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап авыл жирлеге Советына агымдагы елның 1 маеннан да соңга калмыйча тапшырыла.

Статья 61. Авыл жирлеге Советы тарафыннан жирлек бюджеты үтәлеше турындагы карар проектын карау һәм раслау

1. Авыл жирлеге Советы карары белән хисап финанс елына бюджет үтәлеше турында отчет раслана, анда керемнәрен, чыгымнарның һәм дефицитның (профицитның) гомуми күләме күрсәтелә.

2. Хисап финанс елы өчен жирлек бюджеты үтәлеше турындагы карарга аерым кушымталар белән күрсәткечләр раслана:

бюджет керемнәрен классификацияләү кодлары буенча жирлек бюджеты керемнәре;

жирлек бюджеты чыгымнарының ведомство структурасы буенча жирлек бюджеты чыгымнары;

бюджет чыгымнарын классификацияләү бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча жирлек бюджеты чыгымнары;

бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары классификациясе кодлары буенча жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары;

бюджетлар кытлыгын финанслау чыганакалары төркемнәрен, төркемчәләрен, статьяларының, төрләрен кодлары буенча жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары;

Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы карар нигезендә шулай ук жирлек бюджеты үтәлеше турында Карар кабул итү өчен авыл жирлеге Советы карары белән билгеләнгән башка күрсәткечләр дә раслана.

3. Авыл жирлеге Советының жирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисапны раслау турындагы карары ана кул куйганнан соң жиде көннән дә соңга калмыйча билгеләнгән тәртиптә рәсми бастырып чыгарылырга тиеш.

Бүлек 6. Бюджет бозулары һәм мәжбүри бюджет чараларын куллану турында Гомуми нигезләмәләр

Статья 62. Бюджет бозу төшенчәсе

1. Бюджет бозу дип жирлекнең башкарма комитеты, Алабуга муниципаль районының Финанс-бюджет палатасы, бюджет акчаларының баш администраторы (администраторы), муниципаль заказчы тарафыннан эшлэнгән дип таныла:

1) бюджет-хокук мөнәсәбәтләрән жайга сала торган Россия Федерациясе Бюджет законнары нигезләмәләрән һәм башка хокукый актларны бозу;;

2) гавами норматив йөкләмәләрне һәм Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан физик затларга башка түләүләр буенча гавами норматив йөкләмәләрне һәм йөкләмәләрне билгели торган хокукый актлар нигезләмәләрән бозу, ул гавами-хокукый белем алуға зыян китерүгә китерә;

3) бюджеттан акча бирү турында шартнамәләр (килешүләр) шартларын бозу;

4) муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында Россия Федерациясе законнарында билгелэнгән таләпләрне, муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алуларны планлаштыру, нигезләү таләпләрән, шулай ук муниципаль контрактны үзгәртүгә, өзүгә карата таләпләрне бозу;;

5) муниципаль контрактлар шартларын бозу;

6) бюджеттан акча бирү турында шартнамәләрне (килешүләрне) үтәү максатларында төзелгән шартнамәләр (килешүләр) шартларын бозу, аңа гавами-хокукый белем бирүгә зыян китерү сәбәпле;

7) муниципаль гарантияләр белән тәмин ителгән кредит бирү максатларын, тәртибен һәм шартларын үтәмәү.

2. Бюджет процессында катнашучыга карата әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән бюджет чарасын куллану, Россия Федерациясе законнарында каралган җаваплылыктан тиешле нигез булганда, аның вазыйфай затларын бюджеттан азат итми.

Статья 63. Бюджет мәжбүр итү чараларын куллану

1. Бюджет бозуын кылган өчен мәжбүр итүнең бюджет чарасы финанс органнары һәм Федераль казначылык органнары тарафыннан Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә кулланыла.

2. Финанс органнарының һәм Федераль казначылыкның бюджет мәжбүр итү чараларын куллану вәкаләтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексының хокукый нормалары белән билгелэнгән.